

בעזרת השם יתברך

ספר התשובה

הקדמה

ענה א'

ברוך שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה לברך על המוגמר מגמר "ספר התשובה" חלק א' סדר בראשית, מלאכת הקודש הלזו אשר לא נראה ולא נשמע כבושם הזה מעולם כי אין תמורה ואין ערך ליקר תפארת גדולת קדושת ספר הנפלא והנורא, שנלקט מספרים שהם מצדיקים הקדושים שהם היו בבחינת קדשי הקדשים זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

השיר והשבח לחי העולמים, שהגיענו לעת הזאת, להגיש לציבור שוחרי ואוהבי תורה, אוצר בלום מלא כל טוב, מאות מאמרי חכמינו זכרונם לברכה וספרי קודש שנלקטו ליקוטי בתר ליקוטי, דיבורים קדושים ונפלאים, התעוררות בענין התשובה ואמונה בשכר ועונש ועניני יראת שמים שאין איש שם על לב לעבדה ולשמרה, והעלינו את המאמרים האלו על ספר למען יעמדו ימים רבים, ולמען יאירו לדורות הבאים את אורחותיהם.

ובאמת גם מי שהוא תלמיד חכם ולמדן גדול ומתמיד בלימודו, מכל מקום לא נמצא בו שיעשה תשובה בכל יום ועל ידי זה יגיע ליראת שמים ואהבת השם כראוי באמת, ושיהיה דבוק באמת בהשם יתברך ובעבודתו, או שיתקן אפילו מדה אחת בשלימות על פי התורה.

וכמה פעמים רואים למדן שעוסק בתורה יומם ולילה ומתמיד בה בתשוקה רבה, והולך מחיל אל חיל מתורה לתפלה

ומתפלה לתורה בהתלהבות, ומכל מקום לא זכה להארת התורה והעבודה האמיתית, כי לפעמים מרוב למדנותו של התלמיד חכם קל בעיניו לבטל אנשים אחרים ואינו משים אל לבו עיקר העבודה שהוא עונה ויראת ה', ולכאורה מאין בא לו זאת, הלא הוא למדן ועובד ה', ונראה שחפצו לקיים את התורה, והרי וודאי למד ויודע עונש וגנות כל עושה אלה. אך התשובה על זה הוא משום שמסתפק בידיעתו וזכרונו על דברים אלו רק בכלל הלימוד, ואינו עוסק בפרטיות להזכיר עצמו תמיד ולעורר נפשו ונשמתו על ענין התשובה ולעסוק בספרי מוסר, ולהתבונן על יראת שמים האמיתית ועל תיקון המדות.

לכן אף שלמד תורה הרבה עם כל זה לא נחקקו הדברים בלבו לזכור וליזהר בהם תמיד. ולכן נתפשטה הגאווה ונתמעט האמת, כי כל אשר יתמיד האדם בפשט ופלפול התורה, בלי התעסקות בעבודות תשובה על העבירות שעל ידי זה יגיע ליראת שמים ותיקון המדות, ודאי יש בו גאווה ומדות פחותות יותר משאר אדם, כי מרוב לימודו לבו מתנשא עליו, ועל ידי זה בא לידי קלקול יותר מלתיקון.

ומשנה שלימה שנינו (אבות פרק ו') רבי מאיר אומר, כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו', אוהב את המקום, אוהב את הבריות וכו', ומלבשתו ענוה ויראה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, ומרחקו מן החטא ומקרבתו לידי זכות וכו', והוה צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו.

רואים מזה שלימוד התורה כשהיא לשמה מביאה את האדם לידי אהבת ויראת השם יתברך ולכל מעלות ומדות טובות, אבל הרי צריך להיות לשמה. ובכלל לימוד התורה לשמה הוא שיביא הלימוד לידי מעשה בעניני המדות והמעשים על ידי עבודות הפרטיות, ואז גם הלימוד בעצמו

מזכך את האדם ומקדשו ומסייעו הרבה לתקן המדות. אבל אם עוסק בלימוד גרידא בלי עבודה פרטית על יראת שמים ותיקון המדות, לא יבוא למעלות אלו, ואף אם יתעורר לפעמים ליראת שמים ותיקון המדות, אחר כך יתקרר מזה וישכח מכל אלה. ולכן צריך תמיד התעוררות חדש ליראה ולאהבה את השם יתברך ולתקן המדות, שהוא יסוד כל עבודת האדם בעולם הזה.

וידוע מה שאמר רבן של ישראל החתם סופר זכותו יגן עלינו, שכאשר נזדמן לו יום אחד שאינו עוסק בספרי מוסר, הוא מתקרר מעבודת השם יתברך. וכן ידוע מהגאון הקדוש רבי הלל מקאלאמיי זכר צדיק לברכה שאמר על עצמו: "השבט מוסר עשה אותי ליהודי". הוא היה אומר, מי שאינו עוסק בספרי מוסר אינו יכול להיות יהודי.

וידוע שהצדיק הקדוש רבי ר' אלימלך מליזענסק בעל נועם אלימלך זכותו יגן עלינו היה שגור בפיו הספר הקדוש קב הישר ולמד וחזר עליו עד ק"ב פעמים כמנין שם הספר ופרקיו. וכן האדמו"ר הגאון הקדוש השר - שלום מבעלזא זכותו יגן עלינו סיפר על עצמו שלמד את הספר הקדוש "קב הישר" ק"ב פעמים (-כמנין ק"ב), והעיד כי היראת-שמים שלו שאב מדברי כיבושין של ספר-קדוש זה.

וכן כתב הגאון הקדוש רבי חיים פלאגי זצוק"ל כותב: יצוה כל אחד לבניו ללמוד בספר קב הישר ועוד. גם הוא בעצמו גמר הספר בשיעורו בספרי מוסר במוצאי שבת.

וכן הגאון הקדוש בעל החיד"א זצוק"ל מזכיר רבות בספריו את דברי המחבר, ממליץ עליו כספר מעורר ליראת-ה' והיה מצוי על שולחנו בעתות רצון.

ובספר פתגמין קדישין הביא בשם הרב הקדוש רבי אהרן מזיטומיר זכר צדיק לברכה בעל מחבר ספר תולדות אהרן,

שאמר בזה הלשון: ועיקר שלא ישכח אפילו רגע אחת מעבודות השם יתברך, ויעשה לעצמו סימנים בביתו שיזכיר לו יראת השם כל אחד ואחד לפי שכלו, וכן שיזכור להנצל מגאווה וכעס ושקר ושאר עבירות ולא יסמוך על עצמו, עיין שם.

וגלל כן לקחנו על שכמנו לסדר ספר זה על ענייני תשובה ואמונה בשכר ועונש וגלגולי נשמות והשארית הנפש, ועובדות הקשורים בעולם של הרוח והנשמה, התגלות הנשמות בעולם הזה, הגלגולים, חיי הנצח בעולם שכולו טוב, הקשר ותיקון הנשמות בעולם הזה, ענייני יראת שמים, והכל למטרה אחת - לחזק את האמונה בבורא העולם יתברך ויתעלה.

וידוע מכתב ההתעוררות מכתבי הגאון הצדיק המפורסם רבי שלמה בלאך זכר צדיק לברכה, שהיה תלמיד החפץ חיים זכר צדיק לברכה, שכתב בשם הגר"א זכותו יגן עלינו (וכן כתב הגר"א בעצמו במכתבו הידוע שכתב לזוגתו ולמשפחתו מארץ ישראל), וזה לשונו:

במדרש רבה (בראשית פרשה כ') ד' תשוקות הן וכו', ואמר הגר"א זצוק"ל יש עוד תשוקה אשר אין בכח איש לצייר ולשער חִזְקָה וְגִדְלָה בעת שמוליכין את האדם מביתו לקברו ואז תפקחנה כל חושיו ורואה מה שלא יכול לראות בימי חיותו, ומראין לו עונשי הגיהנם ותענוגי הגן עדן, ורואה איך כילה ימיו בהבל, וכל כספו וזהבו אשר עמל עליהם הם לצנינים ולחוחים בעיניו, כי בעבורם קנה לנפשו עונשי הגיהנם, וגם הפסיד תענוגי הגן עדן, ויתבונן אז בשכלו הזך כמה תענוגי גן עדן הפסיד בעולם הזה, כי יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, וכמה שעות היה בכל ימי חייו אשר הלכו בבטלה, אשר כל שעה ושעה היה יכול להרויח גן עדן בתענוגים נפלאים אשר עין לא ראתה, ומחמת גודל התשוקה אשר הוא רוצה להתעדן שם

והוא אינו יכול להכנס שם מחמת שהוא מלוכלך בצואת עונותיו, הוא מרוצה להענש בגיהנם בענשים קשים ומרים רק שיבוא אחר כך לתענוגי הגן עדן, ואין בכח אדם לצייר גודל שבירת לבו וחרטתו, ואם יהיה לאדם בעולם הזה אחד מאלף אלפים חלק מהצער שיש לו שם בעולם הבא, היה מוכרח למות מחמת שלא היה יכול לסבול גודל הצער, רק בעולם הבא נותן לו הקדוש ברוך הוא כח שיוכל לסבול זה הצער, ואז גודל תשוקתו שיתן לו רשות לחזור לביתו ולעסוק בתורה ועבודה כל ימי חייו, וממרט שערות ראשו וקורע את בשרו ואומר אוי לי איך החלפתי עולם בתענוגים נצחיים על עולם חושך, והצער הזה קשה לו מכל יסורי גיהנם, עד כאן לשונו.

ענף ב'

טעם למה פתח הרמ"א זכרונו לברכה חיבורו על שולחן ערוך,

בעניני יראת שמים ובענין קיום שויתי ה' לנגד תמיד.

א. רבינו הרמ"א זכר צדיק לברכה פתח הגהותיו על השולחן ערוך (רמ"א שולחן ערוך אורח חיים סימן א' סעיף א'), בשם המורה נבוכים (חלק ג' פרק כ"ב), בזה הלשון:
שויתי ה' לנגדי תמיד*, הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם

(* א. עיין בראשית חכמה שער האהבה (סוף פרק א'), ובשער הקדושה שם

(פרק י').

הוכיח לבני אדם שאינם מקיימין שויתי ה', גם בעסקיו בסחורה ומשא ומתן

ב. ועיין בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף פרשת וירא בשם הרב הקדוש רבי נחמן קאסאווער זכר צדיק לברכה שהוכיח לבני אדם שאינם מקיימין שויתי ה' וכו', גם בעסקיו בסחורה ומשא ומתן, וכי תימא איך אפשר זה, והא בהיותו בבית הכנסת ומתפלל אפשר לו לחשוב בכל מיני סחורה ומשא ומתן, הוא הדין איפכא נמי אפשר עד כאן.

ג. ובתהלים תפלה למשה (תהלים י"ז) כתב דהגם שנודע שבנהמא דכסופא מתבייש למחמי אפין כמבואר בזהר הקדוש, אמנם מי שמקיים בו שויתי ה' לנגדי תמיד אז גם בעת קיבול שכרו זוכה ורואה אפין באפין מדה כנגד מדה, עיין שם.

ד. הבעל שם טוב זכר צדיק לברכה פירש הפסוק אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון, היינו שאם רגע אחד אינו חושב כי שם ה' לנגדו, אז נחשב אצלו זה לעון מחמת שהורגל לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד.

ה. בשערי תשובה (סוף סימן תרצ"ז) הביא בשם הברכי יוסף שהרמ"א זכרונו לברכה בחכמה יסד חתימה מעין פתיחה, שני תמידין כסדרן, הוא פתח בראש הגהותיו שויתי ה' לנגדי תמיד, וחתם וטוב לב משתה תמיד, עיין שם.

החושב בשם הוי' ברוך הוא בגדולתו יבא לו שמחה על ידי זה

ו. ובראשית חכמה שער האהבה פרק י' כתב דבר נפלא על זה, דהחושב בשם הוי' ב"ה בגדולתו יבא לו שמחה על ידי זה. והביא ראיה לזה ממה שאמר הכתוב שויתי ה' לנגדי תמיד, ואחר כך כתיב לכן שמח לבי וגו' עד כאן דבריו.

ז. ושם בשער הענוה פרק ו' כתב, כי מי שחשוב בהקדוש ברוך הוא דרך עראי אין יראתו קנויה בלבו.

השוכח את הקדוש ברוך הוא עובר בלא תעשה כל רגע

ח. ורבינו יונה זכרונו לברכה כתב שהשוכח את הקדוש ברוך הוא עובר בלא תעשה כל רגע, כמו שנאמר השמר לך פן תשכח את ה' אלקיך. גם כתבו שמצות עשה מן התורה שיהיה האדם דבוק תמיד במחשבתו בהקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב ולדבקה בו. וכן כתב בייטב

ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועתו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דיבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדיבורו במושב המלך, כל שכן כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקדוש ברוך הוא אשר מלוא כל הארץ כבודו עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם יתברך ובשתו ממנו תמיד.

פנים לשלש עשרה מדות אות א' כתב: כי השוכח את ה' רגע אחד עובר בלא תעשה.

מצות עשה מן התורה לזכור את ה' תמיד

ט. ועיין בספר החינוך בהקדמה וברמב"ן על התורה על פסוק את ה' אלקיך תירא וכו' ובו תדבק, ועיין בחרדים ובחיי אדם כלל א', שמצות עשה מן התורה לזכור את ה' תמיד, על דרך שויתי ה' לנגדי תמיד, וכמו שכתוב וזכרת את ה' אלקיך וגו', כמו שכתב בספר המצוות ובסמ"ג עשין ד' ובחינוך סימן תל"ד, שהמצות עשה של את ה' אלקיך תירא נוהגת בכל כעת ובכל רגע ובכל מקום.

י. בספר בארת המים פרשת ואתחנן על הפסוק לא יהיה בך אל זר, כתב בשם הרב הקדוש רבי צבי הירש מרימנוב זכר צדיק לברכה, הפסוק ירמוז לנו בזה לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד, ובאם לאו נקרא זר ונכרי עמך, כמו הבא רק לימים רחוקים ועתים ידועים, עד כאן.

* א. ועיין בספר הקדוש עבודת ישראל במתניתין דאבות, וכל שחכמתו מרובה ממעשיו, שכתב וזה לשונו: יש כמה פתאים בעולם שאין משגיחים את בניהם ביראת ה' ועבודתו בימי הבחרות ומניחים לבניהם לעשות כל הרעות שבעולם, ועיקר מגמתם הוא רק בענין לימודם שיהיו למדנים ואומרים שלעת זקנתם ועמדם על דעתם יחזיקו אז ביראת ה' ועבודתו, והם עניי הדעת חסרי לב כי מה תועלת יבא להם בלימודם כי אף אם יזקינו ישגו באולתם ובעונם רחמנא ליצלן, עד כאן לשונו.

ב. ובספר נוצר חסד מהגאון הקדוש מקאמארנא זכר צדיק לברכה (פרק ג') על המשנה כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו כתב וזה לשונו: תמיד מנעוריו בהיותו ילד יקדים יראת חטאו לפי השגחתו לחכמתו דלא הוה כמו איזה שוטים שאין מחנכין את הילד ביראה ואומרים שזה יהיה

ג. וכתב שם הבאר היטב (סעיף קטן ג') בשם האר"י זכרונו לברכה: שויתי ה', שיצייר שם הו"י תמיד נגד עיניו כזה ה', וזהו סוד שויתי ה' לנגדי תמיד, וזה תועלת גדול לענין היראה, עד כאן לשונו.

ד. ובמשנה ברורה (שולחן ערוך סימן ח', סעיף קטן ז') כתב בזה הלשון: ונכון שיכסה ראשו בטלית, שכיסוי זה מכניע לב האדם ומביאו לידי יראת שמים, עד כאן.

ה. ובספר הקדוש פרי עץ חיים (שער רוח הקודש, דף נ"ז עמוד א') כתב: טוב לאדם שיצייר אותיות שם הו"י תמיד בציורם לנגד עיניו, ודבר זה גורם להביא בלב האדם יראתו יתברך וגם לזכך הנפש, וזה שאמר דוד המלך לה' שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט.

לו זמן בעת שיתגדל אז יתפלל ויענה אמן, אלא מחנכין הילד עיקר ביראה שיטול ידיו תיכף בעת ניעור משנתו ויאמר עמו ברכות ושבתים לפי שניו ויטול ידיו לאכילה ויברך כל הברכות במתן ויענה אמן, ואחר כך מחנכין אותו שיתפלל מלה במלה ויחנכו בדרך ארץ כו', ואז בודאי חכמתו ששיג הן מקרא או משנה או גמרא ופוסקים יתקיים בידו, אבל אם מקדים חכמתו כדרך איזה שוטים שואמרים יהיה יכול ללמוד ויהיה חכם ודברים אלו של יראה יהיה לו עוד זמן כשיתגדל, אז זה וזה לא מתקיים בידו וכו', עד כאן לשונו.

ג. ואמרו חכמינו זכרונם לברכה בפרק חלק (סנהדרין דף ק"י ע"ב) תנא משום רבי מאיר, בשעה שיאמר אמן שנאמר (ישעיה כ"ו) פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים, אל תקרי שומר אמונים אלא שאומר אמן, מאי אמן, אמר רבי חנינא א-ל מלך נאמן. וברש"י שם ד"ה מאי אמן, כתב וזה לשונו" כשעונין על ברכה וברכה אמן, האיך משמע קבלת יראת שמים. ושם ברש"י ד"ה א-ל מלך נאמן, כתב וזה לשונו: בנוטריקון שמאמין עליו הקדוש ברוך הוא.

ד. ובקיצור שלחן ערוך סימן קס"ה כתב, ידקדק לבחור מלמד שהוא ירא שמים למען ירגיל את התינוק מנעוריו ביראת שמים.

יתן ה' שימצא ספר זה חן ושכל טוב בעיני ציבור היראים את דבר ה' שאליו הספר מופנה בעיקר, ושבשבילו כל מאמץ כדאי ומשתלם, ויאירו דברי הספר את עיניהם של ישראל בכל מקום שהם לדבוק ולילך בדרכי הצדיקים המובאים בהספר לזכות וליאור באור פני מלך חיים, וזכותם של הצדיקים הנזכרים לעיל יגינו עלינו ועל כל בני ביתנו, להשלים משאלין דלבאי ולבא דכל עם ישראל לטב ולחיים ולשלם אמון כן יהי רצון.

חיבור הנוכחי מטרתה להקל מעול הציבור לדפדף בספרי הפוסקים לידע דינים היותר נחוצים ורגילים בנושאי התשובה שלימה ובאמונה בשכר ועונש, ועניני יראת שמים, אשר בלעדן אי אפשר לקיים מצות אפילו כיהודי פשוט, כאשר עיני כל תחנה משרים.

יהי רצון שיערה ה' עלינו רוח טהרה ונזכה לטהר לבבנו לעבוד ליוצרנו בכל כוחנו ובכל נפשנו ובכל מאודנו עד שישלח לנו משיחנו ויקבץ נדחנו במהרה בימינו אמון.

ענף ג'

ברוך השם לא אלמן ישראל, הספרים הקדושים כתבו כי אין העולם יכול להתקיים אלא כשיש ליו צדיקים נגלים וליו צדיקים נסתרים ועליהם העולם עומד.

עוד כתבו שהעולם מתקיים על ג' עמודים תורה עבודה וגמילות חסדים. והקושיא עצומה, אנו רואים כל

כך הרבה רבנים בתי מדרשים וישיבות לאלפים ואולי לרבבות בתי מדרשים וישיבות וכוללים מלאים ברוך השם, ואף על פי כן אנו שומעים כל כך הרבה צרות שכל יום גרוע מחברתה ואין איש שם על לב על מה ולמה באים כל הצרות האלו ומה היא הגורם האמיתי לכל הצרות הגדולות רחמנא ליצלן.

ברוך השם שזכינו שאיזה צדיקים נסתרים עובדי ה' באמת הוציאו לאור ספרי שער התשובה – מאמר יומי לעניני תשובה, מסודר ללמוד מידי יום ביומו - תשובה יומית, וגם כן לפי פרשיות השבוע, שכך יוכל להתחיל באיזה יום שרוצה. ובו מבואר כל עניני תשובה שהוא יסוד היסודות של האמונה בשכר ועונש, כולל עונשי הגלגולים, (וכבר יצאו לאור עולם ספרי שכר ועונש ששה חלקים מסודר על פרשיות השבוע) ועניני יראת שמים מלוקט מספרי חכמינו זכרונם לברכה ראשונים ואחרונים ומזוהר הקדוש וספרי האר"י זכרונם לברכה ומשם נתגלה לנו שהעיקר עבודת ה' היא מה שגילה לנו האר"י זכרונם לברכה שהעמודי עולם תורה ועבודה וגמילות חסדים הם שווים אך ורק אם יראת שמים כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד, ובלי יראת שמים כל התורה והעבודה אינו נחשבת לכולם, ואי אפשר להגיע ליראת שמים בלי תשובה ואמונה ביראת העונש. והעיקר של גמילות חסדים היא לרפאות הנפש להביאו ליראת שמים, וזהו אוצרו של הקדוש ברוך הוא, וכמו שאנו אומרים בתפלה "**לעולם יהא אדם ירא שמים**", וכמו שכתב בספר הקדוש מאור עינים (פרשת שמיני) וזה לשונו: כתבו בשם הבעל שם טוב זכרונם לברכה

שכל הפחדים אפילו בבעלי חיים המגיע לאדם, היא כוונת השם ברוך הוא להפחידו¹ כדי שיזכור לירא את השם.

ואם האדם חכם ומתבונן את זה אין שום דבר המפחידו להרע לו, מחמת שבתחלה הייתה כוונת השם ברוך הוא להפחידו לא משום שיענישו על ידי הפחד, כי אם שמפחד זה יבא לירא ולפחד מהשם. וכן יעשה האדם. אבל אם האדם לא יתבונן את זה ולא יפחד וירא מהשם אז באה עליו הרעה

(1) ובדברי הבעל שם טוב הנזכר לעיל, מצאנו הפתרון לצמוא את הדרך הנכון כיצד ניתן לגדוע זרוע רוצחים ותעונות ואסונות אלו. כנסת ישראל אין כוחה אלא בתשובה.

אנו מתפללים בכל יום "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס", איך נוכל לזכות לבונה ירושלים ה' שהשם יבנה לנו את ירושלים כמו שאנו מבקשים בתפילתינו "ולירושלים עירך ברחמים תשוב", "עירך", (ולא עירם של פושעי ישראל), הוא רק על ידי שכל אחד יקבל על עצמו "עול מלכות שמים" ויתנו באהבה רשות זה לזה להקדיש (הזמן שלהם) ליוצרים (ולא לבלות הזמן באהבה ותענוגים גשמיים ודברים של מה בכך), בנחת רוח, קדושה כולם כאחד יענו באימה ויאמרו ביראה קדוש, קדוש, קדוש, ה' צבקות מלא כל הארץ כבודו.

צריכים אנו לזכור מאמר דוד המלך עליו השלום שאמר: "ה' משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את האלוקים", בפסוק הזה אנו רואים שהעיקר החכמה היא לדרוש את האלוקים, ולהבין אשר יש מנהיג ושליט בעליונים ובתחתונים, ומלכותו בכל משלה על בני אדם, ועל כל מה שנמצא ונראה בכל העולם, וכל זה כטיפה מן הים נגד הנבראים בעולמות העליונים אשר אי אפשר לראותם. ועל ידי זה יכול האדם לבוא ליראה ופחד מפני גדולתו יתברך שמו.

על ידי זה שנעשה כל אשר ביכולתנו להחזיר את אחינו בני ישראל לאבינו שבשמים, נזכה בקרוב ממש להיושע בתשועת עולמים, ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, ומדת הרחמים עלינו התגלגלי, ובעד עמך רחמים שאלו, אמן כן יהי רצון.

שהיה מפחד² ממנה. וזהו אשרי אדם מפחד תמיד, היינו שבכל הפחדים המגיעים עליו על ידי זה הוא ירא מהשם ומתפחד ממנו תמיד ואז אשרי לו.

עם ישראל שרויים בפחד כה גדול ואין איש חושב כי הפחד הזה יש לו איזה שייכות וכתובת מיוחדת לכל אחד ואחד.

הפחד הגדול בארצינו הקדושה אי אפשר לתאר, אדם הולך על הרחוב ואם עד כמה שעות לא בא הביתה ולא שמעו ממנו כבר חושבים מי יודע מה קרה איתו חס ושלוס? מפחדים כל רגע בכל מקום מי יודע אולי יש כאן פצצה חדשה!! ואין איש שם על לב על מה ולמה באים כל הצרות האלה?

(2) נבוא ונתבונן קצת בפרט בזמן הזה אשר עם ישראל בארץ הקודש נתון במצב קשה מאוד ומעורר חרדה, דם ישראל נשפך כמים, צוררי ישראל הרימו ראש וחוצפתם הולכת וגוברת, והאחרון הכביד נוכח הפיגוע האיום שהפיל חללים הי"ד, ופצע עשרות, ובמקום זה ביום אחד 11 יהודים נהרגו וחמש נפצעו קשה, **ביום אחד**, **ביום אחד**, בלי פצצת ערבים, בלי מכונית תופת, בלי פגזים, 5 חיילים נהרגו, וצדיק ואשתו ועוד משפחת יהודים טובים נהרגו, והרבה פצועים, כל אחד במקום אחר בתנועות דרכים, השם יתברך ירפאם ויחלימם במהרה.

ולא די זה מה שהערביים עושים לנו, והרבה אנשים חושבים שזה בדרך הטבע, כי אם הערביים גרים אתנו, בוודאי שצריך להיות פצצות, וכבר הרגלו בזה, ואין איש שם על לב שצריכים לעשות תשובה, לכן שלח לנו הקדוש ברוך הוא אסון חדש עם הרכבת, שעלה לנו הרבה קרבנות ופצועים רחמנא ליצלן, והכל כדי לעורר אותנו שנחזור בתשובה.

עם ישראל, אנחנו כל כך עיוורים, הס"מ מסמא את העיניים לראות את האמת, אפילו כשיש לנו כל כך הרבה קרבנות, רוצים אנו לשכוח שה' שולח לנו הכל אך ורק למטרה אחת לזכור ולהגיע לתכלית האמיתי לחזור ולהדבק אך ורק בהקדוש ברוך הוא, ורק על ידי שכל אחד יקבל על עצמו לחזור ולהתקרב אליו יתברך שמו.

וזה מה שגילה לנו הבעל שם טוב הקדוש שאשרי אדם מפחד תמיד, סובב על יראת העונש, וכמו שמובא בספר שבט מוסר (פרק כ"ב) וזה לשונו:

וכדרשת רבותינו זכרונם לברכה: מעשה בחסיד אחד שהיה עומד ומתפלל ובא הזאב ונטל בנו מאצלו, ולא הפסיק את תפלתו. ואחר שסיים אמרו לו תלמידיו: רבנו, לא חסת בעצמך כשבא הזאב ונטל את בנך מאצלך? אמר להם: תיתי לי, שלא חסתי בו! לא הספיק לגמור את הדבר, עד שבא הזאב והחזיר את התינוק למקומו. אמר לו אביו: מה עשה לך הזאב? אמר לו הכניסני לתוך חורבה, ושמעתי בת-קול שהיתה אומרת לו: לא על זה שלחתי אותך, אלא על בן פלוני! ולא הספיק הנער לגמור את הדבר, עד ששמעו קול בכי צועקים ואומרים: בן פלוני נשכו הזאב! עד כאן לשונם.

ומזה אפשר להבין שמע שאנו שומעים מה קרה שם ושם, צריך לדעת שעל כל דבר יש בת קול מיוחד מן השמים כמו שאמר החפץ חיים זכר צדיק לברכה שעל כל כדור יש כתובת מיוחדת באיזה מקום, הכתובת והזמן.

ידוע שעכשיו בחודש ניסן הוא זמן הגאולה ובכל יום ויום אנו מחכים לו שיבא, כמו שכתב החיד"א בספרו לב דוד שבליל פסח אנו בני חורין ומעותדין לגאולה. וכן כתוב האור החיים הקדוש על התורה בפרשת ראה בשם הזוהר די חדא קהלה או חדא כנישתא יתערון בתיובתא, מיד אתי בן דוד.

הנביאים וחכמינו זכרונם לברכה הקדושים מודיעים לנו בלשון ברורה מאוד, שכל התיקונים לא יועילו להסיר החרון האף הגדול של "צרות רבות" מן הדור, כל עוד שלא נתקן בראש וראשונה את עניני **התשובה שבא על ידי**

אמונה בשכר ועונש³, ועניני ערבות ומחאה. שכל ישראל ערבין זה לזה. דמכיון שאלו הם יסודי עמודי העולם, הרי כל רפיון שבזה גורם לחרון אף גדול ולהתמוטטות העולם.

3) הספר הזה מפיץ אור נוגה, ומורה באצבע על גודל חומרת חיוב הערבות והתוכחה המוטל על כל איש ואיש מישראל על חבירו, ושעם ישראל מאוחדים כגוף אחד, והעונשים הנוראים שנתחייבו על ידי הערבות, ומתבאר בזה איך לקיים מצות התוכחה ומחאה כמבואר בש"ס ופוסקים ועיין שבת (דף נד.), ובשבת (דף קיט). שחורבן ירושלים היה על שלא הוכיחו זה את זה, וראה (ב"מ דף ל) שאפילו תלמיד לרב חייב להוכיח אפילו מאה פעמים, ובסנהדרין (דף כח). "וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו", מלמד שכולם ערבים זה לזה, והוא שהיה בידם למחות ולא מיחו, וכל הנגעים באים על מניעת התוכחה כמבואר בזוהר הקדוש (חלק ג' דף מ"ו:) עיין שם.

חוב קדוש מוטל על כל אחד ואחד מישראל לעמוד על המשמר להיות בעזרתם של כל עם ישראל להחזירם בתשובה בתורה ועבודה וגמילות חסדים ובעניני מילה, חינוך, חופה וקדושין, מקוואות כשרות, טהרת המשפחה, כשרות, ועוד. ולקיים דברי חכמינו זכרונם לברכה (סנהדרין לז:): "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", כמבואר בש"ס ופוסקים.

וראיתי בספר אחד שהצדיק הקדוש רבי משה לייב מסאסוב זכותו יגן עלינו, נכנס לבית המדרש ושמע איך שחסידיו פלפלו במשנה סנהדרין (דף לז), כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא ורש"י הקדוש מבאר המשנה של "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא", וכו': שמאדם אחד יוצא עולם מלא ממש, וכל אחד אמר חשבון שלו, כמה אנשים שיוצאים מאדם אחד, כדי לדעת בדיוק החשבון כמה אנשים שיכולים להציל אם מצילים רק נפש אחת מישראל, ואמר רבי משה לייב מסאסוב זכותו יגן עלינו, למה אתם צריכים לעשות חשבונות, הלא אנו רואים בתורתנו הקדושה שמ"אדם

ונבוא לבאר הענין בעזרת ה', ונקדים מה שכתב הרמב"ן זכרונו לברכה בפתיחתו על התורה וזה לשונו: "יש בידינו קבלה של אמת, כי כל התורה כולה שמותיו של הקדוש ברוך הוא שהתיבות מתחלקות לשמות, דרך משל כי פסוק בראשית ברא אלקים יתחלק גם לתיבות אחרות, וכל התורה

הראשון" לבד יצא ממש עולם מלא. ואין כאן מקומו להאריך בזה, רק נציין כמה מראה מקומות להמעיינים, בשאלות ותשובות תשב"ץ (ח"ב תשובה מ"ז), שאלות ותשובות הריב"ש (תשובה תל"א) שאלות ותשובות בנימין זאב (תשובה רפ"ב, ש"ג), מהרלב"ח (תשובה ע"ו).

וידוע שבמצות צדקה אין לך דבר שהוא קודם לפדיון שבויים כמבואר ברמב"ם (פרק ח' ממתנות עניים הלכה י') וזה לשונו: **פדיון שבויים קודם לפרנסת עניים ולכסותן, ואין לך מצוה גדולה כפדיון שבויים וכו',** והמעלים עין לעזור לאחינו בני ישראל בכל מקום שהם, הוא יותר חמור ממעלים עין מפדיון שבויים שהרי הוא כבר פדוי ואין כאן נסיון הממון הגדול לפדותו, רק לעזור לו שיוכל לקיים עיקרי ויסודי הדת. **ועל ידי ששולחים לחבירו ספרים על יסודי הדת יכולים בנקל להצילו.**

וזה לשון הרמב"ם שם, "והמעלים עיניו מפדיונו הרי זה עובר על "לא תאמץ את לבבך", ו"לא תקפוץ את ירך", ועל "לא תעמוד על דם רעך", וביטל מצות "פתוח תפתח את ירך לו", ומצות "וחי אחיך עמך", "ואהבת לרעך כמוך", ו"הצל לקוחים למות" והרבה דברים כאלו, ואין לך מצוה רבה כפדיון שבויים, עכ"ל, וכלשון הזה כתב המחבר שם בסעיף ב', עיין שם. אם כן הגע בעצמך מה לגבי פדיון שבויים שהיא הצלת הגוף מסכנה נאמר להלכה שנתנית צדקה כדי לפדותו היא קודמת לכל, אם כן מכל שכן וקל וחומר בנידון שלפנינו שאנו תובעים עליה דהיינו הצלת הנשמות והגופים השבויים. ואשרי חלקם של אותם הנטפלים למצוה רבה של זיכוי הרבים לקרב לב ישראל לאבינו שבשמים ולהציל עם ישראל, וה' יהיה בעזרם, ויהי חלקינו עמהם.

כן, מלבד צירופיהן וגימטריותיהן של שמות, וכבר כתב רש"י זכרונו לברכה במסכת סוכה (מ"ה עמוד א') כי השם הגדול של ע"ב באיזה ענין הוא בגי' פסוקים **ויסע ויבא ויט** בפרשת בשלח וכו', (וראה בספר הקדוש קב הישר פרק ס"ה).

[ונהנה שם ע"ב שמות של הקדוש ברוך הוא מובא ברש"י (סוכה מ"ה ריש עמוד א' דיבור המתחיל אני והוא בגימטריא אנא ה') יוצאים מן הפסוקים ו'יסע ו'יבא ו'יט. ובזה המזמור מרומזים כל אותיות של ע"ב שמות 4, ועיין

4) ע"ב שמות היוצאים משלשה פסוקים אלו (שמות יד, יט-כא):
"ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם, ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמוד מאחריהם".
"ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל, ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה, ולא קרב זה אל זה כל הלילה".
"ויט משה את ידו על הים, ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה, וישם את הים לחרבה ויבקעו המים".
 בכל פסוק יש ע"ב אותיות, וכל שם ושם משלש אותיות פסוק אחד ישר, ואחד הפוך (למפרע) ואחד ישר. (זוהר ויקרא קנא):
 ועיין מזה בזוהר שמות נב, ער. ויקרא נא: זו"ח פרשת אחרי, ד"ה פתח. תקוני זוהר, תיקון ע קז: תקוני זו"ח קיח. ע"ח שער נו"ן פ"ד, שעה"כ ק"ש דיוצר סוף דרוש ה'.

ועיין רש"י סוכה מ"ה ריש ע"א ד"ה אני והוא בגימ' אנא ה' ועוד משבעים ושתים שמות הן הנקובים בשלש מקראות הסמוכין בפרשת בשלח ויסע ויבא ויט וכו', וראה בפ' ר"א ב"ע שמות ל"ג כ"א ובפסיקתא זוטרתא בשלח י"ד כ"א דע כי אלו שלשה פסוקים ויסע ויבא ויט כל אחד ואחד יש בו ע"ב אותיות כנגד ע"ב שמות, ומהם אתה מוצא שם המפורש אות מן הראשון ואות מן האמצע ואות מן האחרון וכו', ותמצא זה השם בספר הישר והוא הנקרא וה"י יל"י סי"ט על"ם כו'.

וראה במגלה עמוקות אופן קע"ט שכתב שם של ע"ב יש בו כל כ"ב אותיות חוץ מאות ג', וכן בשלשה פסוקי ימין שבתורה ימינך ה' נאדרי בכח, נטית ימינך, מימינו אש דת למו יש בכל אחד כל אותיות ולא נעלם רק אות גימל, וכן בפסוק וללוי אמר תומיך

בתוספות יום טוב ובאור החיים הקדוש שם. ובספרי הבעל שם טוב מובא, שכשומר הקדוש ברוך הוא "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", מקשים המפרשים מה היה לו למשה רבינו עליו השלום לעשות בעת צרה חס ושלום אם לא לצעוק אל השם יתברך; [אז עס טוט וויי שרייט מען]. ומתריצים המפרשים, שהיות והיה הקטרוג גדול, שהסמ"ך מ"ם טען הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, והשם יתברך לא יכל להשתיק את המקטרג, לכן אמר הקדוש ברוך הוא למשה מה תצעק אלי, לא יעזור לך כולם הצעקות, רק "דבר אל בני ישראל ויסעו", פירוש תכוין השם של חסד (ע"ב) "ויסע ויבא ויט", שבג' פסוקים אלו יש שם החסד. ובזה השם יכולים להשתיק כל שטן ופגע רע ומקטרג.].

ונראה שהתורה הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה בענין זה שהזכרנו היה, שהיתה כתובה רצופה בלי הפסק תיבות, והיה אפשר בקריאתה שתקרא על דרך השמות, ותקרא על דרך קריאתינו בענין התורה והמצוות, ונתנה למשה רבינו עליו השלום על דרך קריאת המצוות, ונמסר לו על פה קריאתה בשמות (עיין שם שהאריך). וכתב עוד שם, שמ"ט שערי בינה שנמסרו למשה רבינו בו כלול כוחות של כל הנבראים ותולדותם וכוחות הנפש ובריאת העליונים והתחתונים, וכל הנמסר למשה רבינו עליו השלום בשערי הבינה הכל נכתב בתורה בפירוש, או שרמוזה בתיבות בגימטריאות או בצורות האותיות וכו' או בקוצי האותיות ובכתריהן וכו' (עד כאן דבריו הקדושים). המורם מכל אלה דהכל נרמז בתורה הקדושה,

ואוריק, ג"כ נעלם ג', וכן בפסוק ארון וכפורת וכרובים (ועי' בכלי יקר ושפתי חכמים תרומה כ"ה י"א אות ק'), וכן בפרשת סוטה וכן בכל תמניא אפי באות ק', וכן ב"א סליחות שהתפלל שלמה על בית המקדש, ה' במלכים ו' בדה"י, בכל אלו אין בהם גימל כו' עיין שם.

וראה בזהר צו ל"ד ע"ב ומום אין בך אלו הסנהדרין דאינון לקבל ע"ב שמהן, וכתב בספר דברי יצחק שהכוונה שהצירוף האחרון הע"ב הרי הוא "מום", וזה שאמרו דסנהדרין קבל ע"ב שמהן, ואם תאמר הרי סנהדרין אינם רק ע"א, על זה סיימו ומו"ם אין בך, עיין שם.

וישתנו צירופי אותיות התורה לכמה פנים, ועל ידי השתנות הצירופים ירמזו על ענינים רבים ונשגבים.

ונקדים עוד מה שאמרו זכרונם לברכה בבראשית רבה (פרשה ב' ס"ד) רשב"ל פתר קריא בגליות והארץ היתה תוהו זה גלות בבל וכו' על פני תהום זה גלות ממלכת הרשעה וכו' עד כאן דברי המדרש.

מבואר דהקדוש ברוך הוא רמז בתורה הקדושה מיד בשעת בריאת העולם את כל הגלויות וכל מה שיארע לישראל בכל הדורות, ולכאורה הרי די' לצרה בשעתה, ולמה ירמוז הכתוב על הגלות והחורבן מיד בשעת הבריאה.

ויובן על פי מה שכתב **הכלי יקר** על הפסוק **"והארץ היתה תהו ובהו"**, ולכאורה מה צורך בידיעה זו ומה דהוה הוה. ונראה לי, לפי שמששת ימי בראשית והלאה אין הקדוש ברוך הוא משנה שום דבר מכמות שהי', וצפה הקדוש ברוך הוא שעל ידי מעשה הרשעים יחזור העולם לתהו ובהו כמו בדור המבול, וכן בחורבן הבית כתיב ראיתי את הארץ והנה תהו, והודיע לנו הכתוב שאם יקרה בזמן מן הזמנים שעל ידי מעשה הרשעים יחזור העולם לתהו, לא יהיה נחשב שינוי בבריאה וכו' כי תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם כל מעשה בראשית שעל ידי קלקול הרשעים יחזור העולם לכמות שהיה עד כאן תוכן דבריו זכרונם לברכה, והוא כעין מה שכתב הרמב"ם זכרונו לברכה הטעם מה שהתנה הקדוש ברוך הוא תנאי עם הים שיקרע לישראל, ולכאורה מה צורך לתנאי זה הלא השם יתברך כל יכול והוא אמר ויהי, ויתקיים דבורו יתברך אף בלי תנאי. אך כדי שלא יהא נחשב כמו שינוי בבריאה, על כן הותנה תנאי מתחלת הבריאה. נמצא שאין זה שינוי, מתחלת הבריאה היה על דעת כך, וכל הגלויות⁵ כבר הם

(5) ויען כי עתה עת צרה היא ליעקב, בפרט בארצינו הקדושה אשר בני ישמעאל מצירים את רגליהם של ישראל רחמנא ליצלן,

על כן כדאי להעתיק את לשון הזהב של הגאון הקדוש רבי חיים וויטאל זכותו יגן עלינו בספר הקדוש עץ הדעת טוב על תהלים, (שם קכ"ד), על פסוק שיר המעלות לולי ד' שהיה לנו וכו', וזה לשונו:

כבר ידעת כי הגליות אינם אלא ד', בבל ומדי ויון ואדום. אבל עוד עתידין ישראל להיות באחרית הימים בגלות ישמעאל כנזכר בפרקי ר' אליעזר ובמדרשי רבותינו זכרונם לברכה, ובספר הזוהר סוף פרשת לך לך ובענין משא דומה וכו'. ושם בפרשת לך לך אמר כי ישמעאל להיותו בן אברהם ונימול נקרא פרא אדם ולא אדם גמור מפני שמל ולא פרע. אבל שאר ד' הגליות הן משולות אל החיות כנזכר בספר דניאל. והנה דוד עליו השלום נתנבא ברוח הקודש במזמור זה כל מה שישראל עתידין להיות בגלות הנזכר.

והנה בהיות ישראל בגליות הארבעה הם עתידין לומר לולי ד' שהיה לנו נא. כלומר עתה בד' גליות אלו היינו אובדין לגמרי כמו שכתוב אח"כ אזי חיים בלעונו וכו' וסרס את המקרא כאילו אמר יאמר ישראל לולי ד' שהיה לנו. ר"ל עתה באלו הד' מלכיות. אבל עוד יש גלות חמישי אחרון לכולם וקשה מכולם. והוא גלות ישמעאל הנקרא פרא אדם כנזכר לעיל ואינו נמשל אל החיות. ואז יאמרו ישראל באופן אחר. והוא לולי ד' שהיה לנו בקום עלינו אדם, כי להיותו אדם לסיבת היותו בן אברהם ויש לו זכות אבות כמו שמצינו שאמר לו ישמעאל יחיה לפניך, וגם יש לו זכות המילה, כי גם לסיבה זו נקרא אדם ולכן גלותו תקיפה משאר ד' מלכיות. וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי לכן נקרא ישמעאל על שעתידין ישראל לצעוק צעקות גדולות בימי גלותו ואז ישמעם א-ל ויענם. ולפי שאר האומות תמיד היתה בהם ממשלה על שאר אומות, ולא כן ישמעאל שתמיד היו ערביים שוכני אהלים ומדברות ואין להם עסק עם זולתם. אלא נמשלים ללסטים היוצאים ומקפחים בני אדם וחוזרין לאהליהם וכמו שכתוב והוא יהיה פרא אדם ידו בכל וכו', ואחר כך עתידין למלוך על העולם ועל ישראל. לזה אמר בקום עלינו, על דרך מה שנתבאר בספר הזוהר על פסוק ויקם מלך חדש דבקדמיתא הוה שפיל מכל אומיא והשתא קם למלוכה. וביאר את אשר יאמרו אז

ישראל בגלות ישמעאל שקם הערבי ההוא נביאם משפלות גדול לרום מעלות כנודע.

וזה אשר יאמרו אז לולי ד' שהיה לנו בקום עלינו אדם שהוא ישמעאל, אזי חיים בלעונו וכו' כלומר אזי בזמן זה הגלות הה' הוא משונה מכל מה שעבר, כי אז חיים היו רוצים לבלוע אותנו עד דרך "ותבלען השבלים וכו' ולא נודע כי באו אל קרבנה" וכו' כי חס ושלום בחרות אפם בנו רצונם למחות שם ישראל מתחת השמים כדמיון הדבר הבלוע שאין מציאותו נודע כלל וכאילו לא היה כנו'. וזה אמרו אזי חיים בלעונו וכו', מה שאין כן בד' גליות הראשונות אשר אזי המים שטפנו וכו', כי גלותם יותר קל והיינו אז דומים למי ששטפוהו המים וגופו קיים ולא נבלע לגמרי. כי אז הנחלה והכאב לא עבר אלא על נפשנו ולא על הגוף מה שאין כן בגלות ישמעאל אשר בלעונו חיים בהיותנו בגוף ונפש מחוברים יחד.

וביאר מהו ענין ההפרש הזה ואיך תחלה לא היה הנחלה והצער אלא על נפשנו ולא לגופנו. ואמר "אזי עבר על נפשנו המים הזדונים" הם שאר האומות הנקראים מים הזדונים כנזכר בספר הזוהר פרשת פנחס ופרשת ויקרא בענין ניסוך המים שבחג. והנה כל כוונתם היתה להמיר דת ישראל שלא יעסקו בתורה ולא יקיימו המצוות כנודע בזמני השמד חס ושלום. והנה זה היא נחלה לנפשנו לא לגופנו. כי לא היתה כוונתם אלא על הנפשות לבד להוציאם מן הדת, אלא שמוזה היה נמשך לנו היזק אל גופנו שהיו הורגים אותנו כשלא רצינו להמיר דתינו. ועל ידי כך אדרבה הבורא ברוך הוא היה מרחם עלינו. וזה שאמר "ברוך ד' שלא נתננו טרף לשניהם", וכמעשה דדניאל על התפלה ודחנניה מישאל ועזריה על דלא פלחו לצלמא וכאלה רבים בצדיקים פרטיים. ואף גם בכללות ישראל לא עזבנו הוא יתברך "ולא נתננו טרף לשניהם" והננו קיימים. יען ראה כי כוונתם להעבירנו על תורתנו ומצותיו ותקנתו קלקלתו. ומה שביקשו לטרוף נפשנו ולהמיתם בסוד הרשעים בחייהם קרויין מתים לא נתננו טרף לשניהם. מה שאין כן בגלות ישמעאל שהם רוצים להרוג נפשות וגופות ולכלות הממון של ישראל ולבולעם חיים ולא להשאיר מהם שורש וענף.

גם ירמוז על המים הזידונים הטמאים שהיו מזין כומרי אדום על ישראל והיו ממירין אותם על כרחם באונס. וז"א אזי עבר על נפשנו, כי לא העברנום אנחנו מרצוננו, ולכן כיון שאנוסים היינו ריחם ד' ית' ולא נתננו טרופים בין שניהם לעולם, כי אחר שכבר טרפו אותנו בידיהם כנוזר, אמנם לא גמרו לטרוף אותם גם בין שניהם, כי אז לא היתה לנו תקוה חס ושלום. וזהו ענין האנוסים "מספרד" "ומפורטוגאל" שחזרו לדת ישראל לאלפים ולרבבות ויצאו מתחת ידם ולא נשארו גוים אבודים ביניהם ת"ל. מה שאין כן בגלות ישמעאל שעתידין להצר את ישראל צרות קשות ומשונות לא נראו כמותם כנוזר לעיל בשם רבותינו זכרונם לברכה שלכן נקרא שמו ישמעאל, ואם כן אנחנו לא נדע מה נעשה, ואין לנו תקוה אחרת זולתי שנבטח בשמו הגדול יתברך שיושיענו מידם, וזה שאמר "עזרנו בשם ד'" וכו', כלומר סיבת בטחוננו בו יתברך הוא, לפי שהוא אשר עשה את השמים ואת הארץ. ונודע כי לא בראם אלא בשביל ישראל שיקיימו את התורה כמו שכתבו רבותינו זכרונם לברכה על בראשית ברא וכו' בשביל התורה שנקרא ראשית, ובשביל ישראל שנקראו ראשית, וכמו שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וכו'", ואם כן מוכרח הוא שיעזרנו מידם ויגאלנו גאולה שלימה העתידה במהרה בימינו כדי שיהיה קיום לשמים ולארץ כנוזר, כי אין להם קיום זולתי על ידי ישראל, עד כאן דבריו הקדושים.

והקדוש ברוך הוא ינחמנו בכפליים, עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה של זיווג י-ה' בוי-ה', והזיווג יעלה יפ"ה, וכמו שכתב בספה"ק זרע קודש מהרה"ק מראפשיץ זכותו יגן עלינו על האי דאמרי אינשי בשעת החתונה שהזיווג יעלה יפה, דהכוונה הוא, דכתבו בספרים הקדושים כי לעתיד ישתנה שם הוי' ב"ה לאותיות יהי"ה בשתי יודי"ן, והשילוב של השני שמות אדנ"י יהי"ה יעלה למספר צ"ה כמנין תיבת יפ"ה, וזה שמברכים שזיווגם יקרב את ביאת המשיח ואז יעלה זיווג השמות כמספר יפ"ה, בב"א.

מרומזים בתורה הקדושה בתחלת הבריאה, כמו שכתוב בבראשית רבה הנזכר לעיל והיה תנאי מיד בשעת הבריאה כמו שכתוב בכלי יקר הנזכר לעיל.

ומעתה כבר היו מוכנים הצירופים ההם, והרוח הקודש גילה לחכמי ישראל אותם הצירופים אשר היו מוכנים מתחלת הבריאה".

ונקדים עוד מה דאמרו חכמינו זכרונם לברכה בשבת (פח, א) אמר חזקיה מאי דכתיב משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה, אם יראה למה שקטה, ואם שקטה למה יראה, אלא בתחילה יראה ולבסוף שקטה, ולמה יראה, כדריש לקיש דאמר ריש לקיש מאי דכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ה"א יתירה למה לי, מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית ואמר להם, אם ישראל מקבלים את התורה אתם מתקיימין, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו.

ובשיר השירים רבה (פרשה א') איתא: דמיתוך רעיתי, רבנן אמרי רעיתי דעולמי (פירוש רעיתי בבריאת העולם, כלומר שהיו שותפים בבריאתו כמו שמבאר והולך) שקבלו תורתו שאילו לא קבלתו הייתי מחזיר את עולמי לתוהו ובהו, דאמר ר' חנינא בשם ר' אבא כתיב (תהלים עה) "נמוגים ארץ וכל יושביה, אנכי תכנתי עמודיה סלה", אילולא שעמדו ישראל על הר סיני ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע היה העולם מתמגמג (לשון המסה - עץ יוסף) וחוזר לתהו ובהו, ומי בסם (נתחזק על בוריו - שם) העולם "אנכי תכנתי עמודיה סלה", בזכות "אנכי ה' אלקיך" **תיכנתי עמודיה סלה**. עד כאן לשון המדרש.

והטעם שהיה חוזר לתוהו ובהו, כתב בספר **נפש החיים** (שער ד' פרק ט' י') דאיתא בזוהר הקדוש פרשת תרומה (דף קס"א), **אסתכל באורייתא וברא עלמא וכו'**, וכמו שבעת הבריאה בתורה נבראו ונאצלו כל העולמות, כן מאז התורה היא "נשמתם" "וחיותם" "וקיומם" על סדר מצבם, לכן מעת

הבריאה שהיתה התורה גנוזה עדיין במקור שורשה הנעלם ומרחוק לבד האירה לכל העולמות להחיותם ולקיימם, עדיין היו העולמות רופפים ורותתים ולא היו על מכונם האמיתי והיו תלויים ועומדים עד מתן תורה כידוע מאמרם זכרונם לברכה (שבת דף פ"ח) שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית אם מקבלים ישראל את התורה מוטב, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו. ומאז שנשתלשלה וירדה כביכול ממקור שורשה הנעלם לזה העולם כל חיותם וקיומם של כל העולמות הוא רק על ידי הבל פיננו והגיונינו בה. והאמת בלי שום ספק כלל, שאם היה העולם כולו מקצה עד קצהו פנוי חס ושלוס אף רגע אחת ממש מהעסק והתבוננות שלנו, כרגע היו נחרבים כל העולמות עליונים ותחתונים והיו לאפס ותוהו חס ושלוס". עד כאן לשון מוה"ר חיים וואלאזין בקצרה.

ומבואר דהתנאי שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, אם ישראל לא יקבלו את התורה חס ושלוס יחזור העולם לתוהו, אינו כעונש, רק שכל החיות והמציאות של העולם תלויה בעסק התורה, וכשנפסקת החיות שהיא התורה, נפסקת מציאות העולם ויחזור העולם לתוהו, ולפיכך רתתו עליונים ותחתונים, לפי שכל מציאותם תלויה בקבלת התורה, שיעסקו בה.

וביאור דברי הזוהר הקדוש הנזכר לעיל בפרשת תרומה "אסתכל באורייתא וברא עלמא"⁶ מצאנו שכתב הגר"א זכרוננו לברכה, בספר "רוח אליהו" מביאורו לספרא דעניעותא:

6) איתא במסכת תענית (דף ט') "ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא", ואיתא במסכת סנהדרין "למה נקראו ראשונים סופרים? שהיו סופרים כל אותיות שבתורה".

השם יתברך כתב את התורה כתכנית בניה לעולם, על כל הברואים וכל המאורעות שיארעו במשך ששת אלפי השנה הבאים. לפי תכנית זו נברא העולם ומונהג עד היום הזה.

אין דבר בעולם שלא מרומז בתורה. "רמז" הוא אחד הדרכים ללימוד התורה (פרד"ס - פשט, רמז, דרוש, סוד). בזה ישנם כמה סוגים: גימטריא, ראשי תיבות, סופי תיבות, חילופי אותיות א"ת ב"ש. בשנים האחרונות נתגלה לעינינו דרך חדשה, והוא משמש כמפתח לרמזים רבים נפלאים, שהיו מכוסים עד כה.

הראשון שגילה דרך זו היה הגאון הצדיק ר' מיכאל דוב ווייסמאנדל זכר צדיק לברכה. בצעירותו הבחין הרב ווייסמאנדל בעינו החדה, דבר מעניין בפירוש רבינו בחיי על התורה. שהאותיות "בהר"ד" (שמרמזים על הימים בהם נבראו המאורות) מרומז בין האותיות של התורה. האות הראשונה הוא "ב" מ"בראשית". כשנספור 42 אותיות, נמצא האות "ה" מ"ובהו". 42 אותיות אחרי זה נמצא האות "ר" מ"ויאמר". לאחר 42 אותיות נמצא האות "ד" מ"ויבדל".

הרב ווייסמאנדל למד מכך, שזוהי דרך נוספת לבאר את התורה - למצוא אותיות מפוזרים בין הפסוקים, באותו מספר אותיות בין אחד לשני.

עוד מצא הרב ווייסמאנדל זכר צדיק לברכה, שהמילה **"משיח"** נמצא בפסוק "היפלא מה' דבר למועד אשוב אליך כעת חיה" - היש דבר בלתי אפשרי לגבי הקדוש ברוך הוא? אני נשבע שבזמן הנכון אשוב אליך.

[והנה בתיבת אשו"ב מרומז שו"ב תשו"בה, לרמז שאם נשוב בתשובה שלימה נזכה תיכף ומיד לביאת משיח צדקינו בב"א, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין דף צ"ח עמוד א') רבי יהושע בן לוי אשכח לאליהו, דהוי קיימי אפיתחא דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי, אמר ליה: אתינא לעלמא דאתי? אמר ליה: אם ירצה אדון הזה. אמר רבי יהושע בן לוי: שנים ראיתי וקול שלשה שמעתי. אמר ליה: אימת אתי משיח? אמר ליה: זיל שילייה לדידיה. והיכא יתיב, אפיתחא דרומי. ומאי סימניה? יתיב ביני עניי סובלי חלאים, וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, איהו שרי חד ואסירי חד. אמר: דילמא מבעינא, דלא איעכב. אזל לגביה, אמר ליה: שלום עליך רבי ומורי, אמר ליה שלום עליך בר ליואי. אמר ליה: לאימת אתי מר? אמר ליה: היום. אתא לגבי אליהו. אמר ליה: מאי

אמר לך? אמר ליה: שלום עליך בר ליואי. אמר ליה: אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי. אמר ליה: שקורי קא שקר בי, דאמר לי היום אתינא, ולא אתא. אמר ליה: הכי אמר לך (תהלים צ"ה) היום אם "בקלו תשמעו". היוצא לנו מדברי הגמרא הנזכר לעיל דאם נקיים את התורה יבא משיח צדקינו תיכף ומיד לגאול אותנו מהגלות].

עוד מביא בספרו "מן המיצר" עשרות רמזים על דרך זו. כיום, בעידן הטכנולוגיה והמחשבים, חולל גילוייו של הרב ווייסמאנדל זכר צדיק לברכה מהפכה של ממש. פרופסורים בעלי שם מאוניברסיטאות הנכבדות ביותר חקרו וניסו דרך זו, והגיעו לידי מסקנות מדהימות. הם הכניסו לתוך המחשב את שמותיהם של 25 גדולי ישראל מפורסמים, כמו הרמב"ם, הרמב"ן, אור החיים הקדוש, הבעל שם טוב, הגאון מווילנא (הגר"א) ביחד עם יום הולדתם ויום היארציית שלהם וספריהם שחיברו, ונתנו הוראה למחשב לחפש כל הפרטים האמורים בפסוקים שבתורה עם הפסק שווה בין אות לאות (ואין כאן המקום להאריך).

תוצאות המחקר הראו, ששמו של כל גדול עם יום הולדתו ויום הזכרון וספריו שחיבר, נמצאים באותם הפסוקים, כי הקדוש ברוך הוא הזמינם לפונדק אחד (ראה שמות כא, יז. על הפסוק "ואשר לא צדה והאלקים אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה" ועיין רש"י שם. עיין מכות דף י' ע"ב), כמו שכתב הזוהר הקדוש והגר"א לעיל.

כמו כן מצאו רמזים בקשר למהפכה הצרפתית, מלחמת העולם השנייה, מלחמת המפרץ (גא'ף) - וכולם בפסוקים המרמזים על מאורעות אלו. לדוגמא, השם "דרייפוס", הקצין היהודי-צרפתי שנאשם בריגול נגד צרפת (ואחר כך יצא זכאי) נמצא פעמיים בפסוקים בהם השבטים נאשמים בריגול; "יצחק רבין" עובר דרך המילה "ירצח".

בפסוקים שלפנינו נמצאים המילים

"מזום" (בחזרה בהבדל של 33 אותיות ביניהם) "הפיל" (39)

"וויך" "מגדל" (71); "תאומים" (36) "פעמים"

"למות שם" "ישמעאל" (11) "אסלם" (72)

"כי כל מה שהיה והוה ויהיה עד עולם, הכל כלול בתורה מבראשית עד לעיני כל ישראל, ולא הכללים לבד אלא אפילו

... **לַמּוֹת שֵׁם** אֲנַחְנוּ וּבְעִירְנוּ: וְלָמָּה הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אוֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַרְעֵה הַזֶּה לֹא מְקוֹם זֶרַע וּתְאֵנָה וְגִפְּזָן וְרִמּוֹן וּמִים אֵין לְשִׁתּוֹת: וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מִפְּנֵי הַקְּהָל אֶל פְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיִּרְא כְבוֹד ה' אֱלֹהֵיהֶם: וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר: קַח אֶת הַמַּטֵּה וְהַקְּהָל אֶת הָעֵדָה אֹתָהּ וְאַהֲרֹן אֲחִיךָ וּדְבַרְתֶּם אִלָּי הַסֵּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִימִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מִים מִן הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: וַיִּקְהֲלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הַקְּהָל אֶל פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמְעוּ נָא הַמְרִים הַמֵּן הַסֵּלַע הַזֶּה נֹוֹצֵיא לָכֶם מִים: וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיִּךְ אֶת הַסֵּלַע בְּמוֹטֵהוּ פָּעַמִּים וַיֵּצְאוּ מִים רַבִּים וַתִּשֶׁת הָעֵדָה וּבְעִירָם: וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל... (במדבר כ' ד'-י"ד)

מעניין, שהמילים "מִגִּדְלֵי" ו"תֹּאמִים" מתחיל מהתיבה לַמּוֹת שֵׁם אֲנַחְנוּ, בהמשך הפסוקים מוצאים אנו את המילים 'שמעו נא המורים, ומסתיים במילים 'יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל". בפסוקים אלו נמצאים גם המלים "וַיִּשְׁמַעְתֶּם" ו"אִסְלִים".

והנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה ראש השנה (דף כט.). במשנה והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו', ועיין מהרש"א שם בדיבור המתחיל והיה, ובפרשת מי מריבה על נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו ובחטאם זה - "ויבא עמלק" וגו' כדאמרינן (שבת קי"ח) דלולי חטאם דלעיל לא שלטה בהן כל אומה ולשון עיין שם.

פרטיו של כל מין ומין של כל אחד בפרט, וכל מה שאירע לו מיום היולדו עד סופו, וכל גלגוליו וכל פרטיו⁷ ופרטי פרטיו, וכן כל מין בהמה וחיה וכל בעל חי שבעולם, וכל עשב ועומח ודומם, כל פרטיו ופרטי פרטיו של כל מין ומין ואישי המינים עד לעולם.

ונקדים עוד מה שכתב בספר **יערות דבש** (דרוש י"ב):
 "הנביא הוא עושה רק כמעשה כלי בעלמא ורוח ה' בקרבו ומוציא מפיו את אשר ישים ה' בפיו, ובזה מפרש מה שכתוב: '**הרם כשופר קולך**' שעושה רק מעשה כלי **כשופר** שמוציא מה שנופחין וממילא אין עונש אם מזכיר עוונות ישראל, אפילו אומר עם טמא שפתים רק אם אומר מעצמו", עיין שם ביערות דבש.

ענף ד'

ברוך השם שנתגלה לנו כעת הרבה רמזים שמובאים בתורתינו הקדושה, ונדפסו בזה כבר הרבה קונטריסים, ואחד מהדברים שנתפרסמו הוא כדלהלן:

(7) וכל אלו הפרטים מרומזים כמה פעמים בתורה כמו מפה שרואים כל הרחובות וכל העיירות בכל העולם.

בסדר ויקרא פרשה י"ט פסוק י"ז כתוב לאמור :

לֹא תִשָּׂא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְּךָ

הוֹכֵחַ תּוֹכֵחַ אֶת עַמִּיתְךָ

וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֵטְא

כשתספור מסוף הפסוק לתחלתו, ותדגיש כל אות עשירית, תקבל המילה

"חֵטְאֵי בְּךָ"

ובסדר ויקרא (פרשה י"ט פסוק י"ח) נאמר : לא תקם ולא תטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה'. וצריך ביאור סמיכת הפסוקים האלו, מהו השייכות של "הוכח תוכיח את עמיתך" ל"ואהבת לרעך כמוך, אני ה'".

ולבאר הענין נקדים עוד מה שכתב בספר הקדוש קב הישר (פרק ה'): וזה לשונו : ואהבת לרעך כמוך (דברים ו, ה), אמרו רבותינו זכרונם לברכה (תורת כהנים, פרשת קדושים, ד') זה הוא הפסוק, שהוא כלל גדול שבתורה. ואין לך אהבה יותר, כשרואה האדם דבר מגונה באחיו ישראל,

שעושה איזה חטא ועוון, שצריך להוכיחו⁸ על זה, כי נשמתן של ישראל הן קשורין ודבוקין זה בזה. אבל הכלל הוא, שצריך האדם מי שהוא יודע ההרפתקאות והסיבות והעונשים⁹ שבאים לנשמת האדם אחר יציאת הנשמה מהגוף, צריך להודיע לחבירו¹⁰, אולי על ידו יזכה חבירו גם כן ויעזוב דרכו הרשעה "ושב ורפא לו" (ישעיה ו, י). וכתוב (דברים ד, י) אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון, ופירש רש"י: "ילמדון" - ילפון לעצמם, "ילמדון" יאלפון לאחרים. עד כאן לשונו.

מבואר מכל הנזכר לעיל **דהכל מרומז בתורתינו הקדושה**.
 וזהו ביאור הרמז: **למה באו הטליבנים ועשו לנו**

(8) ואין לך אהבה יותר... שצריך להוכיחו על זה. ובוזה מתבאר בטוב טעם דבריהם זכרונם לברכה, שואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, כי האהבה הגדולה ביותר לחבירו הוא להוכיחו כשרואה בו איזה חטא, ולקרבו לעבודת ה' לקיים המצוות שבתורה.

(9) והסיבות והעונשים שבאים לנשמת האדם אחר יציאת הנשמה מהגוף, אם לא השלימה ותיקנה בעולם כראוי וכנכון. (יסוד יוסף, מאורי האש).

(10) אבל הכלל הוא... צריך להודיע לחבירו. כלומר, שלא יסתפק להוכיחו סתם, שאינו נוהג עצמו כשורה, אלא יודיע לו גם כן העונש על החטא שהוא נכשל בו, כי אולי על ידי זה יעזוב דרכו הרשעה ויזהר ביותר מלהכשל בה עוד. (מאורי האש, לפי ביאור אשכנז).

כל הצרות¹¹ הנזכר לעיל באחד עשר יום לחודש
 סעפטעמבער - (סעפטעמבער 11)¹² ובארצינו
 הקדושה כנזכר לעיל.

והנה ידוע מה שמרומז בתורתנו
 הקדושה שעיקר העבודה שיזכו להגאולה
 שלימה בקרוב הוא התשובה, ונעתיק קצת
 מה שכתוב בספר קץ שם לחושך, עם
 תוספות ביאור:

(11) כל הצרות והעונשים בעולם הזה כדי שלא ידח ממנו נדח
 כמבואר בספר פרי צדיק (פרשת משפטים) וזה לשונו: וזה יתברך
 מרחם על נפשות ישראל שלא ידח ממנו נדח, וכדאיתא ב"סבא",
 שה' יתברך מסבב לנשמתין שיתקן הכל, ומנשמת ער ואונן ומחלוץ
 וכליון הוא בנין משיח, ואיתא (בבא בתרא יד): "רות' [למה נקרא שמה
 רות?] - פרענות דאית לה אחרית", ופירש רש"י - "סוף הפרענות
 נהפך לאחרית ותקוה, שיצא דוד משם".

- ולא יתיאש שום אדם מישראל - כי הקדוש ברוך הוא "חשב
 מחשבות, לבלתי ידח ממנו נדח" (שמואל-ב יד, יד) - שלא יאבד שום
 נפש מישראל!

- והיינו, ענין כל העונשים בעולם הזה ובעולם הבא כדי שלא
 ידח ממנו נדח, דאף אם הרבה לפשוע, חס ושלום, יש עצות אצל
 ה' יתברך לטהרו!

(12) עוד רמז נורא אנו יכולים לראות כאן: כי התאריך של
 האסון ב"מגדלי התאומים" הוא: 9.11 והוא לפי סדר החדשים
 שלנו תשעה באב!

התשובה והגאולה

עיקר העבודה שיזכו לביאת המשיח הוא התשובה התשובה

הצרות הרבות הבאות על ישראל מביאים אותם לתשובה דבר שהתגלה כבר בגלותם הראשונה של ישראל במצרים כשהמצרים רדפו אחריהם בדרכם לים סוף, במצב קשה זה כשהמצרים והים הקיפו אותם ללא מוצא נשאו עיניהם למעלה כלפי שמים וחזרו בתשובה כפי שאומר הפסוק להלן:

בספר שמות פרשת בשלח (פרק י"ד ט'): וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁגּוּ אוֹתָם חַנִּים עַל הַיָּם כֹּל סוּס רָכַב פְּרָעָה וּפָרָשָׁיו וַחֲמִלּוֹ עַל פִּי הַחִירֹת לִפְנֵי בַעַל צֶפֶן:

ופרעה הקריב "התשובה" – כל 5 אותיות –

רמז על ה' חומשי תורה

(י) וּפְרָעָה הַקָּרִיב וַיִּשְׁאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וַהֲנִה מִצְרַיִם נֹסַע אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעְקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה'.

התשובה כל 52 אותיות – שובו בני כל 26 אותיות

רמז בן, בנים למקום, ושם הרחמים

בספר דברים פרק כ"ט: (כח) הַנִּסְתָּרֹת לַה' אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: ספר דברים פרק ל':

(א) וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל לְבַבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיתָ יְדוֹד אֱלֹקֶיךָ שָׁמָּה:

(ב) וְשַׁבְתָּ עַד יְדוֹד אֱלֹקֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל פְּכַל אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְנֶךָ הַיּוֹם וּבָנֶיךָ בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ:

(ג) וְשָׁב יְדוֹד אֱלֹקֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וּקְבַצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפְצַרְתָּ יְדוֹד אֱלֹקֶיךָ שָׁמָּה:

(ד) אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ידוד אלקיך ומשם יקחך :

שבו בני

(ה) והביאך ידוד אלקיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה והיטבך והרבך מאבותיך :

(ו) ומל ידוד אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ידוד אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חיך :

(ז) ונתן ידוד אלקיך את כל האלות האלה על איביך ועל שנאיך אשר רדפוך :

(ח) ואתה תשוב ושמעת בקול ידוד ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום :

(ט) והותירך ידוד אלקיך בכל מעשה ידך בפרי בטןך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך לטבה כי ישוב ידוד לשוש עליך לטוב כאשר שש על אבותיך :

(י) כי תשמע בקול ידוד אלקיך לשמר מצותיו וחקותיו הכתובה בספר התורה הזו כי תשוב אל ידוד אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך :

על הביטוי בפסוק (שמות יד, י'), "ופרעה הקריב" ולא "ופרעה קרב" כפי שהיה צריך להיכתב, אומר מדרש תנחומה (שמות בשלח, פרק ח'), והזהר הקדוש (חלק ב' מז, א), כי השינוי בפסוק הקריב ולא קרב מלמד שקרבת פרעה אל ישראל והסכנה שהיו נתונים בה ישראל קרב מלמד שקרבת פרעה אל ישראל והסכנה שהיו נתונים בה ישראל הקריב את לבם לתשובה. מצב קשה של צרות בגלות האחרונה הוא שיביא אותם לתשובה בעתיד. כפי שהתורה מרחיבה בדברים בפרשת נצבים פרשה שמינית המרמזת לפי הגאון מוילנא למאה השמינית באלף הששי בו אנו מצויים.

ולדרכינו יתבאר כל זה, דהנה אם יש אהבת ישראל אמיתית שכל אחד אוהב את חבירו באמת, אז יוכיח אותו כמו שכתב הקב הישר הנזכר לעיל. וכמו שאנו רואים בחכמינו זכרונם לברכה (שבת קי"ט) אמר רבי עמרם אמר רבי חנינא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה,

עיינן שם. וכמו כן מובא שעונש דור המבול בא על שלא הוכיחו זה את זה. (עיינן סנהדרין ק"ח, ועיינן ילקוט כי תשא על הפסוק "וישב העם לאכול ושתו" ועיינן אלשיך הקדוש פרשת צו). ואם אין מקיימים מצוות התוכחה כמו שצריך, השם יתברך שולח לנו הטאליבאנים שהם כמו הצפרדעים שמוסרים נפשיהם ומוכיחים ומזכירים לנו לקיים המצוה של הוכח תוכיח במסירת נפש כנזכר לעיל.

בואו ונעשה קצת חשבון הנפש, איה ההשתוקקות והרצון שלנו להתקרב אל ה' ולעשות רצונו באמת, נתבונן קצת בדברי חובת הלבבות (שער חשבון הנפש פרק ב'): **על המאמין לחשוב עם נפשו, במה שהוא חייב לאלקים יתברך ומה שיגיע אליו במעשה - ישתדל בו ויטרח, ומה שלא יוכל להשיגו במעשה - ישיגהו בַּיְדֵיעָה וַיְתַאֲוֶהוּ**, כמו שאמר דוד עליו השלום (תהלים קיט, ה): **"אחלי יכנו דרכי לשמור חקיד", והבורא יְדִינֶהוּ לְזָכוֹת, והוא חייב לצפות לעתות אשר תשיג ידו ויוכל בהם לשלם מה שיתכן לו מחובות הבורא יתברך. עד כאן.**

יש קונה עולמו בשעה אחת

אהובי אחי, תאמינו לי, והוא מלא בכל הספרים, אשר מה שהיו צריכים הצדיקים הראשונים להשיג בכמה ימים וחדשים, אפשר כעת לתקן בשעה אחת, (בית אהרן, לפסח).

הבא לטהר מסייעין לו

בדורות הללו, בעקבתא דמשיחא, שהחשכות כל כך גדולה, אין ספק שיש עזרה גדולה מאתנו יתברך - לא רק להבא לטהר, אלא **אפילו למתחיל לבא לטהר**¹³, רק שיהיה לו לכל הפחות רצון ויבקש מה' יתברך שיעזור לו, ואז **סומך ה' לכל הנופלים**.

(בית אברהם, פרשת ויגש).

13) הבא ליטהר מסייעין אותו (יומא לח, ב). לכן, **כשיש לאדם מחשבה טובה לעשות, מסייעין אותו מן השמים להוציא מחשבתו מכח אל הפועל לעשות ולקיים**. זה פרוש מחשבה טובה מצרפה למעשה - המחשבה הטובה מצרפת וגוררת את המעשה לעשות

על ידי השתוקקות באמת לזכות הרבים זוכה להיות מזכה ומורה דרך לרבים

בכל מה שעובר על האדם איך שהוא, אם יחזק את עצמו ברצון, היינו שאפילו כשאינו זוכה להוציא מכח אל הפועל הדבר שבקדושה שחפץ לעשות או המדרגה בעבודת ה' שרוצה להשיג, אף על פי כן לבו הומה ומיחל תמיד בכל מעיו ובכל איברים הפנימיים שלו לגמור ולעשות רצונו, **בבחינת "מעני מעני אוחילה"** (ירמיהו ד, יט), ועל ידי זה מרחם עליו ה' יתברך ומורה לו דרך האמת לְכַוֵּן רצונו, **עַד שזוכה לחבר ספרים קדושים¹⁴ לבאר דרכים ועצות איך לעשות רצונו יתברך ולבטל כל הספקות שיש לשאר בני אדם בענין עבודת ה' ועשית רצונו יתברך.**

(דרכי הצדיקים פרק ב')

בדורות אלו, שהחשכות כל כך גדולה שאין רואים שום ניצוץ אור, שהקדוש ברוך הוא קרוב ביותר לכל אחד הרוצה להתקרב אליו, ועל מה שדורות הקודמים היו הצדיקים צריכים הרבה יגיעות והתאמצויות להתקרב אליו - בזמננו על ידי עובדא שאיש יהודי עושה ורוצה להתקרב לה'¹⁵, זוכה למדרגות גדולות. (בית אברהם פרשת מסעי) והנה מבואר בתורתנו הקדושה.

ולקיים, על דרך מצוה גוררת מצוה, והבן. (דברי ישראל, כללי דאורייתא אות מ')

14) ואף כי יש הרבה מניעות לקרב עצמו לתורה - על ידי שמשתוקק לתורה ורוצה להמשך אחריה, **נתנת לו התורה במתנה.** (שפת אמת, פרשת במדבר תרל"ה ד"ה באבות).

15) **העיקר היא התשוקה:** בחתם סופר, פרשת שופטים (ד"ה וכי), על הפסוק "וכי יבא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר הוא גר שם ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר ה' ושרת בשם ה' אלקיו ככל אחיו הלויים העומדים שם לפני ה'" (דברים יח, ו-ז).

על כן לקחנו על עצמנו להדפיס ספרי "שער התשובה" ונחלק לפרשיות השבוע, ומסודר ללמדו מידי יום ביומו, ועל ידי שנלמוד בהספרים הנזכרים לעיל נזכה בעזרת השם לתשובה שלימה ונזכה להגאל בקרוב ממש על ידי הגואל האמיתי במהרה בימינו אמן.

נא ונא שכל אחד יראה לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל, בבתי מדרשים וישיבות, והמלמדים בתלמוד תורה, וכל קהילה או ישיבה יכולים להדפיס מזה כמה

רצה לומר, מי שגר ומתגורר מרחוק ואי אפשר לבא בעצמו ולעבוד בגופו ממש עבודת ה', רק בכל אות נפשו ותאותו וחשקו הוא משתוקק וחפץ לעבוד את ה', ומתפלל וקורא בשם ה' בחפץ וחשק הרבה, אזי יהיה מחשבתו הטובה נרצית ככל הלויים העומדים שם בפועל לפני ה'.

בכל דבר שבקדושה, בתורה ותפלה ובכל מצות התורה, אם לב האדם יחפוץ לעשות ואינו יכול, ולבו נשבר מזה שאינו יכול להוציא מכח לפועל, ה' יתברך הבוחן לבות וכליות כביכול עושה בעבורו, ומעלה עליו כאילו עשה אדם המצוה בפועל, וזוכה להרגיש האורות הקדושות מהמצוות. (תפארת שמואל, פסח שני ד"ה ויאמרו).

כמו שהמלאכים יש לכל אחד שורש מיוחד לעשות רצון הקדוש ברוך הוא בשליחותו, כן יש לכל אחד מבני ישראל חלק מיוחד בתורה, ויש מי שמתקן כל מעשיו לגמרי, ומועטין הם בני עליה. אך גם מי שאינו כן - עם כל זה, על ידי התשוקה והרצון בחילא סגי, כמו בעל תשובה, יכולין לקפוץ למעלה ממדרגתן. (שפת אמת, פרשת במדבר תרל"ד ד"ה במדרש הביאנו).

"שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח, ה) - דהיינו, שומר ומצפה על דבקות וחושק לדבק בו יתברך - לא ידע דבר רע. דהיינו, שאז יהיה מרחק מן הרע. ובחינה זאת יוכל לדחות כל החשכות שגרם לו בעונותיו, וגם כל החשכות שהיתה לו מכבר, ויהיה מאיר בכל עולם ועולם. (ליקוטי תורה [טשערנאביל], פרשת נח ד"ה

(ופתח)

שירצה, ועל ידי זה יזכו בני ישראל הקדושים להתעורר ולשוב בתשובה שלימה לאבינו שבשמים כי השעה צריכה לכך, כי מדת הדין מתוחה עלינו רחמנא ליצלן, וגדולה תשובה שמביא רפואה לו ולכל העולם, כמו שכתוב בספר אוהב ישראל (ירמיה), פירוש הפסוק בימים ההם וגוי' יבוקש את עון ואיננו, שעל ידי התשובה אליו יתברך נעשים מהעבירות מצות כאמרם זכרונם לברכה מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד.

ענף ה'

גלות האחרון של עם ישראל הוא גלות אמעריקא

והנה אנו כעת קרובים מאוד אל הגאולה שלימה, כי הגלות האחרון הוא גלות אמעריקא, כמו שאמר רבינו הקדוש מצאנו זכותו יגן עלינו, ראה בקונטרס שבט מישראל חודש סיון גליון ד' דף כ"א, וזה לשונו:

סיפור על הגאון הקדוש בעל דברי חיים מצאנז זכר צדיק לברכה

סיפר הגאון הצדיק ר' מאיר רוקח שליט"א מקאזלוב, ששמע (להבחל"ח) מפי כבוד קדושת אדמו"ר ר' אלעזר שפירא מקיוויאשד זכר צדיק לברכה (בק"ץ, בערך שנת תשכ"ו), ששמע מפי קדשו של הגאון הקדוש מגארליץ זכר צדיק לברכה בעת שהתחילו כמה מן היהודים להעתיק מושבם מאירופא

לאמעריקא, ואם שלא היה דעתו נוחה בזה, בתחילה ¹⁶ אולם סיפר על אביו הקדוש בעל דברי חיים מצאנז זכר צדיק לברכה, שבדרך כלל לא היה דרכו לערוך ה"שולחנות" בשבתות וימים טובים בזמן מאוחר בלילה יותר מדאי, ועל כן כאשר פעם בליל שביעי של פסח היה סגור ומסוגר זמן ארוך מאד ולא נכנס אל ה"שלחן", תמהו החסידים והמקורבים ואנשי שלומינו מה נשתנה ליל יום טוב זו משאר לילי יום טוב? כאשר נכנס לבסוף בשעה מאוחר ביותר, ונטל הכוס של קידוש בידו הק', וכאילו רצה לתרץ את עצמו למה נכנס בזמן כל כך מאוחר?

פתח פיו הקדוש ואמר: "כנראה שמשיח יבא למדינת אמעריקא" ¹⁷ ובלי לפרש את דבריו ¹⁸ התחיל נוסח הקידוש,

(16) כמו שכתוב באריכות בספר "דברי ברוך" (גארליץ) חלק "ברוך שאמר" (פרק יט), שאכן בתחילה הרבה הרב הקדוש מגארליץ ללחום בזה, ודיבר עלי' דברי חריפים מאר, אולם לבסוף פנה לאחיו הרב הקדוש משינאווא וקאשנוב שיסעו עמו לאמעריקא כדי להציל את העם אשר כבר השתקעו שם מרדת שחת, [ואולם הם מאנו ללכת איתו, כנודע], ומביא שם עוד ענין בדבר שינוי טעמו בשם הגה"צ משטראסבורג שליט"א, אבל הסיפור המובא כאן לא הביאו.

(17) דבר זה שמשיח יבא מחוץ לארץ ומשם יעלה לארצינו הקדושה נמצא גם כן בילקוט שמעוני ישעי' פרק כ"א, רמז תכ"א [והוא מפרקי דרבי אלעזר], בזה הלשון:

היה רבי ישמעאל אומר שלש מלחמות של מהומה עתידין בני ישמעאל לעשות באחרית הימים, אחת בים ומפני קשת דרוכה, ואחת ביבשה מפני חרב נטושה, ואחת בכרך גדול שהוא כבד משניהם שנאמר ומפני כובד מלחמה, ומשם בן דוד יצמח ויראנו באבדן אלו ואלו, ומשם יבא לארץ ישראל שנאמר (ישעי' סג, א') מי זה בא מאדום וגו' מדוע אדום ללבושך וגו'. כי יום נקם בלבי וגו' (במלכים ברמז רס"א).

וזה לשון ילקוט שמעוני ישעיהו - פרק סג - המשך רמז תקו:

אמר ריש לקיש בשלשה טעיות עתיד שר של אדום לטעות שנאמר
 מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה,
 טועה שאינה קולטת אלא בצר והוא גולה לצברה.
 טועה שאינה קולטת אלא אדם והוא מלאך.
 טועה שאינה קולטת אלא שוגג והוא מזיד..

מי זה בא מאדום (כתוב ברמז ת"מ). היה ר' ישמעאל אומר שלש
 מלחמות של מהומה עתידין בני ישמעאל לעשות באחרית הימים שנאמר
 "כי מפני חרבות נדרו מפני חרב נטושה", אחת בים ומפני קשת דרוכה
 ואחת ביבשה מפני חרב נטושה, ואחת בכרך גדול שהוא כבד משניהם,
 שנאמר מפני כבד מלחמה, ומשם בן דוד יצמח ויראנו באבדן של אלו ושל
 אלו. ומשם יבא לארץ ישראל שנאמר מי זה בא מאדום וגו' מדוע אדום
 ללבושך. מי זה בא מאדום כשהקדוש ברוך הוא בא מאדום באים מלאכי
 השרת כנגדו ומוצאים את בגדיו שהם אדומיים כתולעת שני, אומרים
 מדוע אדום ללבושך, אומר להם גת קטנה היתה לי ודרכתיב שנאמר
 "פורה דרכתי לבדי", באותה שעה נוטל הקדוש ברוך הוא כל עונותם של
 ישראל ונותנם על עשו הרשע שנאמר "ונשא השעיר עליו את כל
 עונותם", ואין שעיר אלא עשו הרשע שנאמר הן עשו אחי איש שעיר,
 אומר עשו לפני הקדוש ברוך הוא כמה כח יש לי שאתה נותן עליי כל
 עוונות יעקב אחי, באותה שעה נוטל הקדוש ברוך הוא כל עונותם ונותנם
 על בגדיו ונעשים אדומים כתולעת שני ושוב מכבסן עד שנעשים לבנים
 כשלג שנאמר לבושיה כתלג חזור: פורה דרכתי לבדי. כי יום נקם בלבי
 (כתוב ברמז צ"ב).

וראה עוד בספר "בתי מדרשות" (חלק ב - מדרש שלשה וארבעה -
 אות ח), וזה לשונו: שלש מלחמות גדולות עתידין בני ישמעאל לעשות
 בארץ באחרית הימים שנאמר (ישעיה כא טו) כי מפני חרבות נדרו ואין
 חרבות אלא מלחמות אחת בערב שנאמר (שם) מפני חרב נטושה ואחת
 בים שנאמר (שם) ומפני קשת דרוכה ואחת בכרך גדול של רומי והוא
 כבד משניהם שנאמר (שם) ומפני כובד מלחמה ומשם בן דוד יצמח
 ויראה באבדון אלו ואלו ומשם יבא לארץ ישראל שנאמר (שם סג א) מי
 זה בא מאדום חמוץ בגדים.

סברי מרנן ... ואחר כך הוצטרכו למהר את מסיבת השלחן כדי שיוכלו לברך ברכת המזון לפני אור הבוקר.

ובשבט מישראל חודש תשרי תשס"ג גליון ה' דף מ"ג, וזה לשונו: עיין בספר שאר ישוב על התורה (מהגאון הצדיק רבי אלעזר שפירא זכר צדיק לברכה אבדק"ק קיוויאשד, ברוקלין, תשנ"ב), בפרשת במדבר על הפסוק (פרק ג' פסוק כ"ג) מְשַׁפְּחֹת הַגְּרָשׁוּנִי אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ יָמָה, שמרמז, משפחות הגרשוני, שהיינו משפחות ישראל הגרשוניס, אחרי המשכן יחנו ימה, דהיינו בסוף גלותם, כי כל מקום שנאמר אחרי מופלג הוא (בראשית פרק מ"ד ה'), דהיינו בזמן רב בסוף הגלות שהוא אחר חורבן בית המקדש שנקראה משכן שנתמשכן בעונותיהם של ישראל (עיין תנחומא פרשת פקודי [הובא ברש"י שם]), יחנו ימה, אז יהיה להם מנוחה, ימ"ה במדינת היס שהוא אמריקא, שנקראת ימה, מעבר לים, [ועיין

18) ואולי מאמר זה מתאים היטב עם מאמר אחר המובא שם (בספר דברי ברוך), שאמר הרב הקדוש מצאנו, שרואה שהתורה גולה לאמעריקא, עד כאן.

והוא על פי מה שכתב האור החיים הקדוש (בראשית מט, יא), שהיות שמשה רבינו עליו השלום הוא הגואל לעתיד לבא, על כן מתארך ימי הגלות כי ממאן הוא לגאול עם בטלנים מן התורה (עיין שם ריש פרשת תצוה).

ואולי שייך שפיר ענין הגאולה לשביעי של פסח דייקא, כי הוא זמן קראת ים סוף, והרי אמרו (סוטה ב.), שקשה לזווגן כקריאת ים סוף, ואם כן הוא הדין שענין זיווג כנסת ישראל וקוב"ה כביכול מתברר גם כן בזמן קריאת ים סוף.

אולם בספר חיים בחדס (ברוקלין תשס"ב) עמוד י', הביא דבר זה בנוסח אחר מכתב יד הרב הקדוש ר' סיני מזמיגרוד זכר צדיק לברכה (שעדיין לא נדפסה), בזה הלשון: פעם ישב רבינו הקדוש מצאנו זכותו יגן עלינו בשעת סעודה שלישית בדביקות נורא זמן רב, ופתאום נתעורר מדביקותו והכריז "להוי ידוע, די לעצטע גולת וועט זיין גלות אמעריקא" ["הגלות האחרון יהיה גלות אמעריקא"].

שם בפרשת נצבים (דברים פרק ל' פסוק י"ג) על הפסוק¹⁹ "וְלֹא מִעֲבָר לַיָּם", ש"עבר לים" גימטריה "אמריקא" במספר מכוון, כי שם ינחו יגיעי כח בגלותם האחרונה, עד כאן דבריו, וגם ב"שן גימטריה אמריקא, ואפשר רמוז בכתוב (תהילים פרק ס"ח פסוק כ"ג) אָמַר אֲדֹ-נִי מִבְּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְצֵלוֹת יָם, כפירוש רש"י שם²⁰, עד כאן דבריו בשאר ישוב²¹.

ונסיים בדברי הספר אזור אליהו (פרשת נצבים) כתב בשם הבעל שם טוב זכר צדיק לברכה, דמה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה אין בן דוד בא עד שיהיה כולו זכאי או כולו חייב, הכוונה שלא יהיה עירוב טוב ורע, רק מי שיהיה זכאי, יהיה כולו זכאי, ומי שיהיה חייב יהיה כולו חייב. ומפני כך תהיה הגאולה, **שבשביל צדיק אחד נמי יכולה להיות הגאולה, אם יהיה הצדיק כולו טוב**, עד כאן לשונו. [ועל ידי זכות הרבים הזאת שיתפרסם הספרים האלו שעל ידי זה יתקרבו בני ישראל לעשות תשובה שלימה, יכול לזכות להיות שיהיה כולו זכאי].

(19) (דברים פרק ל' פסוק יג) וְלֹא מִעֲבָר לַיָּם הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲבֹר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וַיִּקְחֶהָ לָנוּ וַיִּשְׁמַעֲנוּ אֶתָּה וַנַּעֲשֶׂהָ.
 (20) ראה רש"י תהילים (פרק סח פסוק כג) אמר אדני מבשן אשיב - כי כן הבטיח להשיב אותנו מתוך אבירי בשן ומאיי הים, עב"ל.

ובמצודות דוד על תהילים (פרק סח פסוק כג) אמר ה' - כבר הבטיח לנו להשיב אותנו לארץ ישראל.
 ובמצודות ציון על תהילים (פרק סח פסוק כג) ממצולות ים - מעומק ה"ים".

(21) (הערת המערכת), גם בריש הספר הדפיסו מכתב מהמחבר זכר צדיק לברכה משנת תש"ז, וזה לשונו בא"ד: מיינט נישט אז אמעריקא איז עפיס אנדערש וויא מיר האבין אלץ געהערט אין געוויסט, דאס איז עס טאקע, נאר בעונותינו הרבים זעהן מיר אז מ'ויל מן השמים דאס ביסעל יודען, המקום יהיה בעזרכם, זאלען פיין דא גייען מיטן גואל צדק.

יהי רצון שנזכה לשוב לשמו יתברך באמת בכל לבבינו ובכל נפשינו מאהבת השם יתברך, במהרה בימינו אמן.

ענה י'

החיד"א זכר צדיק לברכה כותב על גדולי הצדיקים, כמו ספר החינוך, ועוד כמה מספרי הראשונים שהוציאו הספרים שלהם לזכות הרבים וכולו לשם שמים בלי נגיעה עצמית, כמו כן אנו מפרסמים הספרים האלו בלי שם המוציא לאור, ואנו מבקשים מכל אחד ואחד שרוצה לזכות לכל הפחות פעם אחת בחיים חיותו לעשות מצוה לשם שמים בלי נגיעה כלל וכלל שיפרסם הספרים האלו בבית המדרש שלו ובישיבות, לכן אנו מקדימים ומפרסמים את הגליונות לפי זמן של הפרשה של פרשת השבוע, כדי כשיגיע הזמן בעזרת השם יתברך יהיה מוכן לכל אחד לפרסם בבית המדרש שלו, ולכן אנו שולחים כעת הגליונות להבתי מדרשים, כנזכר לעיל.

הגליונות האלו נחלקים בחינם, והרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס ולחלקם וביעקב ולהפיצם בישראל, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם ולעורר לבב אחינו בני ישראל לתשובה שלימה באמת ובתמים.

ענה ז'

ונסיים בדברי הלקוטי הלכות, ודברי החפץ חיים זכר צדיק לברכה בספרו שם עולם, שמביאים יסוד גדול להכנה להאולה שלימה ומה שכתוב על מדינת אמעריקא ועוד, ושאין הגאולה תלוי' אלא בתשובה

וביאת משיח יהיה על - ידי שישובו ישראל לאביהם שבשמים,
 כי אין הדבר תלוי אלא בתשובה, כמו שכתוב, ובא לציון גואל
 ולשבי פשע וכו'. ועקר תקון התשובה הוא על - ידי תקון שלמות
 העצה, כי עקר מה שרחוקין מהשם יתברך הוא רק על - ידי שאין
 יודעין עצה שלמה איך לשוב להשם יתברך כל אחד ממקומו אשר
 נתעה לשם, כי באמת הכל חפצים ליראה את שמו ומתגעגעים
 לשוב להשם יתברך, אך אין יודעים עצות איך לשוב מני חשך
 אשר נלכד בו כל אחד ואחד לפי בחינתו והעקר על - ידי פגם
 אמונת חכמים, כי אי אפשר לידע עצות איך לשוב להשם יתברך
 כי אם על - ידי צדיקים אמתיים שבכל דור ודור המורים לנו
 הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה

בספר ליקוטי הלכות - הלכות סוכה (הלכה ז) וזה לשון קדשו:
 על - פי התורה "חדי רבי שמעון ואמר ה' שמעתי²² שמעך יראתי
 וכו'", עין שם כל הענין בליקוטי הראשון בסימן סא: וכבר דברנו
 מזה ובארנו קצת בהלכות הושענא רבא שדברי התורה הזאת, היא
 בחינת ראש השנה ונעשרת ימי תשובה ויום הכפורים וסכות
 והושענא רבא ושמיני עצרת ושמחת תורה, עין שם
 עתה שמתי עיני ולבבי עוד בענין זה. וראה זה מה שמצאתי עוד
 בחסדי ה' ענין סכות וכו' שמרמז בהם רב התורה הנ"ל, כי דברי
 רבנו הקדוש זכרוננו לברכה יכולין למצא בכל מצוה ומצוה
 (וכמבאר מזה במקום אחר, עין שם).

**בראש השנה אז עקר העבודה לתקן האמונה הקדושה ועקר
 האמונה הוא על - ידי אמונת חכמים ואז מתחילין לעשות תשובה,
 ועקר התשובה היא על אמונת חכמים שהוא יסוד כל התורה כלה,**

(22) "שמעתי" ראשי תיבות ש'חיטה מ'קוה ע'ירוב ת'שובה
 י'סוד. ואפשר לפרש כי מי שמקיים מצות אלו זוכה ל"שמעך
 יראתי", שירא מה"שמע" ישראל ה"א ה' אחד.

ועל - ידי התשובה על אמונת חכמים, על - ידי זה נתרבין ביותר הספרים הקדושים של התורה.

(א) כי בראש השנה אז עקר העבודה לתקן האמונה הקדושה ועקר האמונה הוא על - ידי אמונת חכמים (וכמבאר מזה לעיל, עין שם). ואז מתחילין לעשות תשובה, כי הוא יום ראשון מעשרת ימי תשובה. ועקר התשובה היא על אמונת חכמים שהוא יסוד כל התורה כלה ועל - ידי התשובה על אמונת חכמים, על - ידי זה נתרבין ביותר הספרים הקדושים של התורה, (כמו שמבאר בהתורה הנ"ל). וזה שאנו מבקשין בראש השנה ועשרת ימי תשובה על רבוי הספרים הקדושים של התורה שזה בחינות מה שמבקשים כמה פעמים, וכתבנו בספר החיים, ובספר חיים וכו', כי אז נתרבין הספרים גם למעלה בבחינת שלשה ספרים נפתחין בראש השנה וכו', כי באמת הכל אחד. כי ספרים הקדושים של התורה וספרי חיים של ישראל שנקתבין בהם לחיים הם בחינה אחת ממש, כי ישראל הם התורה, כי שרש נשמות ישראל הם בהתורה הקדושה וכל אחד מישראל יש לו אות וחלק בהתורה ומשם כל חיותו, כי הם חיינו וארץ זמינו, כמו שפתוב שם (דברים ל), כי הוא חייד וארץ זמיד וכו'. ועקר בקשתנו בראש השנה וכל עשרת ימי תשובה להיות נכתבין לחיים פונתנו על חיים נצחיים שהם חיים אמתיים, דחינו שנוזה לקים את כל דברי התורה אשר הוא חיינו, וכמבאר בשלחן ערוך ושאר ספרים בענין זכרנו לחיים בפתח, עין שם. שזהו בחינת חיים טובים שמבקשים עין שם, נמצא שכל חיותינו בגשמיות ורוחניות הוא התורה הקדושה ועל - כן כשאנו מבקשים כתבנו בספר החיים, הינו בספר התורה שהוא ספר החיים, הינו שנהיה נכתבין ונשרשין בספרי התורה הקדושה אשר שם החיים. וכל מה שישאל נשרשין ונכללין ביותר בספר התורה הקדושה מאיכה ומזהרת התורה הקדושה ביותר ונשלמת ביותר על -

יְדֵי רַבּוּי סִפְרִים הֲרֵבָה שֶׁנַּעֲשִׂין וְנִתְרַבֵּין עַל - יְדֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם הָאֲרָה גְדוֹלָה מִשְׂרָשׁ נִשְׁמוּתִיהֶן שֶׁבְּהִתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה עַל - יְדֵי שֶׁנִּכְתְּבוּ וְנִשְׂרָשוּ שֵׁם בְּיֹתֵר. עַד שֶׁזֹּכִין לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁין דְּאוֹרֵיתָא הֲרֵבָה וְנִתְרַבֵּין סִפְרִים קְדוּשִׁים בְּיֹתֵר.

(ב) נִמְצָא שְׂאֵנו עוֹסְקִים בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה לַעֲשׂוֹת סִפְרִים הֲרֵבָה אִין קֶץ שֶׁיִּתְרַבּוּ סִפְרִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה וְכַזּוֹכֵר לַעִיל. וְכֹל זֶה זֹכִין עַל - יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים שֶׁנִּתְתַּקֵּן אֲזַ כַּזּוֹכֵר לַעִיל, שֶׁעַל - יְדֵי זֶה נִתְרַבֵּין הַסִּפְרִים בְּיֹתֵר כַּזּוֹכֵר לַעִיל. וְכֹן בְּכָל עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה אָנוּ עוֹסְקִין בְּתַקּוֹן זֶה לְתַקּוֹן אֲמוּנַת חֲכָמִים עַל - יְדֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁעוֹשִׂין אֲזַ, שֶׁעַל - יְדֵי זֶה נִתְרַבֵּין הַסִּפְרִים, שֶׁזֶהוּ בְּחִינּוֹת מַה שֶׁמִּבְּקָשִׁין בְּכָל עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה בְּסִפְרֵי חַיִּים וְכוּי וְכִתְּבֵנוּ בְּסִפְרֵי הַחַיִּים וְכוּי. וְעַל - יְדֵי רַבּוּי הַסִּפְרִים הַקְדוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, עַל - יְדֵי זֶה זֹכִין לְהַמְתִּיק כָּל הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם וְכֹל מְקוֹם שֶׁנִּמְצָא אֵיזָה דִּין נִמְתַּק, כִּי נִכְלָלַת הַתּוֹרָה בְּתוֹךְ אֲבוֹ שֶׁתִּיָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת שֶׁכֵּל הַכּוֹלֵל, בְּחִינַת חֲכָמָה עֲלֵאָה דְּמַתְּמָן אוֹרֵיתָא נִפְקַת, שֵׁשׁ כָּל הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם נִמְתַּקִּין בְּשֶׁרֶשׁן הָעֲלִיוֹן הַכּוֹלֵל כָּל הַצְּמֻצוּמִים וְכֹל הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי כָּל צְמֻצוּם וְדִין שֶׁרָשׁוּ בְּחֲכָמָה וְשֶׁכֵּל, כִּי בָּלָם בְּמַחֲשָׁבָה אֵיתְּבָרִירוּ וְכֹל דִּין נִמְתַּק בְּהַשְׁכָּל שֵׁשׁ שֶׁרָשׁוּ, כִּי אִין הַדִּין נִמְתַּק אֶלָּא בְּשֶׁרֶשׁוֹ, אֲבָל יֵשׁ שֶׁכֵּל הַכּוֹלֵל שֶׁהוּא שֶׁרֶשׁ כָּל הַשְׁכָּלִיּוֹת שֶׁהֵם שֶׁרָשִׁי כָּל הַדִּינִים. וְשֵׁם בִּשְׁכָל הַכּוֹלֵל נִמְתַּקִּין כָּל הַדִּינִים, כִּי בִּשְׁכָל הַפְּרָטִי אִין יְכוּלִין לְהַמְתִּיק כִּי אִם הַדִּין הַשֵּׁיךְ לְשֶׁכֵּל זֶה שֵׁשׁ שֶׁרָשׁוֹ, אֲבָל בִּשְׁכָל הַכּוֹלֵל שֶׁכּוֹלֵל הַכֹּל, שֵׁם נִמְתַּק הַכֹּל - כָּל דִּין וְצְמֻצוּם שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי שֵׁם שֶׁרֶשׁ הַכֹּל. וְאַפְּלוּ כְּשֶׁרוֹצִין לְהַמְתִּיק אֵיזָה דִּין עַל - יְדֵי שֶׁכֵּל הַפְּרָטִי אִי אֶפְשָׁר גַּם כֹּן לְהַמְתִּיקוֹ כִּי אִם עַל - יְדֵי שֶׁמִּקְבֵּל זֶה הַשְׁכָּל הַפְּרָטִי הָאֲרָה מִשְׁכָּל הַכּוֹלֵל וְאֲזַ דִּיקָא יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַמְתִּיק.

פי שלמות תורה שבכתב היא על - ידי תורה שבעל פה שהם הספרים הקדושים שמחברין הצדיקים והכשרים האמתיים בכל דור ודור. שעל - ידי זה נשלמת התורה הקדושה.

נמצא, שעקר ההמתקה על - ידי שכל הכולל, שעל - ידי זה נמתק הכל בין בכלל בין בפרט, אבל אי אפשר לקבל משכל הכולל שהוא חכמה עלאה, שהוא שרש התורה הקדושה, כי מתמן אוריתא נפקת כנוצר לעיל כי אם על - ידי שיש להתורה שלמות. ושלמות התורה הוא על - ידי שנתרבין ספרים הרבה בהתורה הקדושה, כי יש עכשיו ספרים הרבה. ועוד עתידין להיות ספרים הרבה. וכלם צריכין להעולם. ואסור להלעיג מאחד מהם, כי הם שלמות התורה, כי שלמות תורה שבכתב היא על - ידי תורה שבעל פה שהם הספרים הקדושים שמחברין הצדיקים והכשרים האמתיים בכל דור ודור. שעל - ידי זה נשלמת התורה הקדושה. ואז עולה התורה ונשלמת בשרשה שהוא חכמה עלאה שכל העליון הכולל. ואז התורה בבחינת לוחות האבן, כי נכללת בהאבן שתיה שהיא קדשי קדשים. ומשם כל ההמתקות של כל הדינים שבעולם. בבחינת ישלח עזרך מקדש. וכל זה מבאר בהתורה הנ"ל, אך כפלתי הדברים כדי לבאר הענין ביותר, כי יש דברים שנכתבו שם בקצור. וכאן בארתים ביותר, (עין שם וכאן ותבין היטב).

וזה בחינת יום הכפורים שאז הוא סוף גמר התשובה, כי הוא יום אחרון מעשרת ימי תשובה. ואז זוכין על - ידי רבוי הספרים שנתתקנו על - ידי תקון האמונה בעשרת ימי תשובה לעלות ולכלל בתוך האבן שתיה שהיא קדשי קדשים ששם נכנס הכהן גדול בשביל כלל ישראל ביום הכפורים לתוך בית קדש קדשים. ומשם ממתיק כל הדינים שבעולם, שזהו בחינת כפרת וסליחת כל העוונות ביום הכפורים, כי העוונות הם דינים, כי אין ישורים בלא חטא וכו' וסליחות כל העוונות הוא בחינת המתקת כל הדינים שנמשך מקדש קדשים, מאבן שתיה שנכנס לשם הכהן גדול ביום הכפורים, כי אז קבל משה רבנו לוחות האחרונות ואז נתרצה לו

השם יתברך בשמחה ואמר לו סלחתי כדברך, כי אז נכללת התורה בשכל העליון בבחינת לוחות האבן, בחינת אבן שתיה וכו'. ומשם נמתקין כל הדינים שבעולם, שהם בחינת סליחות כל העוונות כנזכר לעיל.

על ידי תקון אמונת חכמים נמתקין כל הדינים, שזהו בחינת יום הכפורים כנזכר לעיל, על ידי זה זוכין לעצה שלמה.

ג) ועל - בן אחר יום הכפורים עושין סבות, שהוא בחינת תקון העצה כנזכר לעיל בדברינו הקודמים, כי על - ידי תקון אמונת חכמים שעל - ידי זה נמתקין כל הדינים, שזהו בחינת יום הכפורים כנזכר לעיל, על - ידי זה זוכין לעצה שלמה. וזה בחינת ספה, שהוא בחינת תקון העצה בבחינת ופרס עלינו ספת שלומך ותקננו בעצה טובה מלפניך וכנזכר לעיל, ועל - בן דפנות הספה הם בחינת נצח הוד יסוד, (כמבאר בפניות, שהוא בחינת עצות כידוע, כי כשפוגמין באמונת חכמים ואז נחלקת העצה לשתיים חס ושלום, ואין יכולין לשית עצות בנפשו איך להתנהג, כי העצה נחלקת לשתיים, שבתחלה נדמה לו שצריך לעשות כד ולהתנהג כד ואחר כך בא על דעתו סברא לעשות להפך ממש, כי העצה חלוקה אצלו לשתיים חס ושלום, וכל זה על - ידי פגם אמונת חכמים כנזכר לעיל ואז היא בחינת ספת דוד הנפלת, בחינת עצתו נופלת, כי דוד הוא בחינת אמונה, שהוא בחינת מלכות, בחינת אמונתי וחסדי עמו, שנאמר בדוד, הינו בחינת אמונת חכמים, שזהו בחינת תורה שבעל פה, שהוא בחינת חסדי דוד הנאמנים (כידוע ומבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר). וכשזוכין לעצה שלמה על - ידי תקון אמונת חכמים בזה מקימין ספת דוד מנפילתה בבחינת ביום ההוא אקים את ספת דוד הנפלת, כי ספה הוא בחינת תקון המוח והדעת שזוכין על - ידי אמונת חכמים שעל - ידי זה נתתקון העצה, כי ספה היא בחינת

אימא דמסככא על בנין, שהיא בחינת בינה אימא עלאה, בחינת אם לבינה תקרא ששם מקור העצה, כי אימא עד הוד אתפשטת ששם העצות כידוע. וזה שכתוב במש"ח, ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה וכו' רוח דעת ויראת ה'. כי העצות נמשכין מבינה, שהיא בחינת ספה שזוכין לזה על - ידי תקון האמונה, שעל - ידי זה מקימין סבת דוד מנפילתה מבחינת עצתו נופלת שעל - ידי זה נתתקן ונתאחד מלכות בית דוד ממש, כי הכל אחד (וכמבאר לעיל מזה). ועל - פן מרמז תקון העצה שלא תתחלק בפסוק ולא יחצו לשתי ממלכות עוד, שמדבר מתקון ואחדות מלכות בית דוד כי הכל אחד וכנזכר לעיל, כי עקר תקון מלכות בית דוד יהיה על - ידי משיח שיבא במהרה בימינו שאז יתקיים, ורועה אחד יהיה לכלם למלך וכו' ודוד עבדי נשיא להם לעולם. וכו'.

**וביאת משיח יהיה על - ידי שישובו ישראל לאביהם
שבשמים, כי אין הדבר תלוי אלא בתשובה, כמו שכתוב, ובא
לציון גואל ולשבי פשע וכו'.**

ד) וביאת משיח יהיה על - ידי שישובו ישראל לאביהם שבשמים, כי אין הדבר תלוי אלא בתשובה, כמו שכתוב, ובא לציון גואל ולשבי פשע וכו'. ועקר תקון התשובה הוא על - ידי תקון שלמות העצה, כי עקר מה שרחוקין מהשם יתברך הוא רק על - ידי שאין יודעין עצה שלמה איך לשוב להשם יתברך כל אחד ממקומו אשר נתעה לשם, כי באמת הכל חפצים ליראה את שמו ומתגעגעים לשוב להשם יתברך, אך אין יודעים עצות איך לשוב מני חשך אשר נלכד בו כל אחד ואחד לפי בחינתו והעקר על - ידי פגם אמונת חכמים, כי אי אפשר לידע עצות איך לשוב להשם יתברך כי אם על - ידי צדיקים אמתיים שבכל דור ודור המורים לנו הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה, כי באמת עקר

תקוּן שְׁלֵמוֹת הָעֵצָה צְרִיכִין רַק בְּעִבּוּדַת ה', כִּי בּוֹדָאֵי מִי שֶׁבָּא עַל אֵיזָה עֵצָה וְתַחבּוּלָה אֵיךְ לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֲבָרָה חֵס וְשָׁלוֹם. לִגְנוֹב אוֹ לִנְאַף חֵס וְשָׁלוֹם, בּוֹדָאֵי אֵין זֶה נִקְרָא עֵצָה מֵאַחַר שֶׁעַל - יְדֵי עֲצָתוֹ זֹאת מוֹסֵר עֲצָמוֹ לְיִסּוּרֵין וּלְמִיתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא שְׂיִוְרַד עַד שָׂאוּל תַּחֲתִיּוֹת.

וְכֵן אֶפְלוּ כְּשֶׁבָּא עַל עֵצָה אֵיךְ לְהַרְוִיחַ מָמוֹן אִם אֵין הַמָּמוֹן מְסֻגָּל לוֹ לְעִבּוּדַת ה'. וְאֲדַרְבָּא, עַל - יְדֵי זֶה יִתְרַחֵק מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ חֵס וְשָׁלוֹם, גַּם זֶה אֵינוֹ עֵצָה טוֹבָה, כִּי הוּא עֹשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעֲלֵיו לְרַעְתּוֹ מֵאַחַר שֶׁנִּתְרַחֵק עַל - יְדֵי זֶה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר הוּא חַיֵּינוּ וְאֲרֵךְ יְמֵינוּ לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצּוּחַ נְצָחִים.

(ה) וְכֵן אֶפְלוּ כְּשֶׁבָּא עַל עֵצָה אֵיךְ לְהַרְוִיחַ מָמוֹן אִם אֵין הַמָּמוֹן מְסֻגָּל לוֹ לְעִבּוּדַת ה'. וְאֲדַרְבָּא, עַל - יְדֵי זֶה יִתְרַחֵק מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ חֵס וְשָׁלוֹם, גַּם זֶה אֵינוֹ עֵצָה טוֹבָה, כִּי הוּא עֹשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעֲלֵיו לְרַעְתּוֹ מֵאַחַר שֶׁנִּתְרַחֵק עַל - יְדֵי זֶה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲשֶׁר הוּא חַיֵּינוּ וְאֲרֵךְ יְמֵינוּ לְעוֹלָמֵי עַד וּלְנִצּוּחַ נְצָחִים. כִּי בּוֹדָאֵי עֲצַת הַגְּנָבִים וְהַנּוֹאֲפִים שְׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂיהֶם עַל - יְדֵי כַּמָּה עֲצוֹת וְתַחבּוּלוֹת וְעַל - פִּי רַב תּוֹפְסִים אוֹתָם בְּכַבְלֵי עֲנִי וּבִרְזָל וְאַחֲרֵיתָם עַדִּי אוֹבֵד בּוֹדָאֵי אֵין עֲצָתָם נְחֻשְׁבֶת לְעֵצָה. וְכִמוֹ כֵּן כָּל עֲצַת הַרְשָׁעִים וְהַרְחוּקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵאַחַר שֶׁאֵין זֹכִיין עַל - יְדֵי עֲצָתָם לְתַכְלִית הָאֱמִתִּי תַכְלִית הַנְּצָחִי, אֲדַרְבָּא מִתְרַחֵקִים עַל - יְדֵי עֲצוֹת כְּאֵלוֹ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בּוֹדָאֵי מִי שֶׁבָּא עַל עֵצָה וְתַחבּוּלָה אֵיךְ לַעֲשׂוֹת סִפְיִן אוֹ חֶרֶב נִפְלָא וְאַחַר כֵּן הוֹרְגִין אוֹתוֹ בְּחֶרֶב וּבְסַפִּינוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (פְּסָחִים כח), סַדְנָא בְּסַדְנָא יִתִּיב אָף - עַל - פִּי שֶׁהַחֶרֶב נַעֲשֶׂה בְּחֻמְקָה גְדוֹלָה אֵינָה נְחֻשְׁבֶת לְחֻמְקָה וְעֵצָה כָּלֵל, אֲדַרְבָּא, אֵין שְׁטוּת וְכִסִּילוֹת יוֹתֵר מִזֶּה שֶׁחֻשָּׁב עֲצוֹת אֵיךְ לְהַרְגֵּ אֶת עֲצָמוֹ מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְכִמוֹ שֶׁמְצִינוּ כַּמָּה מַעֲשֵׂיּוֹת שְׁמִסְפָּרִים הַמְּחַקְרִים בְּעֲצָמָן מִגְדֵּל מִפְּלִתָם הַרְעָה שֶׁל כָּל אוֹתָן שֶׁהִמְצִיאוּ חֻמּוֹת נִפְלָאוֹת

בעולם כמו אסוקראט שדנו אותו והרגוהו בשביל חכמתו, וכן זה שהמציא הפלי תחבולה להנצל מרעמים נהרג על - ידי רעם וכן קלאמבוס וחבריו שמצאו אמעריקא כל אותן שהיו העקר בענין זה כלם מתו ונהרגו על - ידי זה דיקא, כמבאר בספריהם בעצמם גדל מפלתם על - ידי חכמתם בעצמם שהמציאו דיקא וכיוצא בזה מעשיות רעות כאלה מענין חכמים גדולים שהמציאו חכמות גדולות שהיו להם מפלה גדולה על - ידי חכמתן שהמציאו דיקא (וכמבאר בדברי רבנו זכרוננו לברכה במקום אחר, עין שם).

נמצא, שעצות וחכמות כאלו בודאי הם שטות גדול מאחר שלא חשבו כלום על עולם הבא עולם הנצחי רק על עולם הזה להראות כבודם ועשרם ולבסוף נאבדו ונעקרו משני עולמות, הניש שטות גדול מחכמה כזו שחשב כל ימיו חכמות עד שהמציא כלים נפלאים וכל פונתו הנה להרבות כבודו ועשרו ולבסוף נפל כתוא מכמר על - ידי זה דיקא ומאומה לא נשא בעמלו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, כי אחריתו עדי אובד, כי על - ידי חכמתו נתגאה וחפה דברים אשר לא כן על השם יתברך ועל תורתו על עמו הקדוש הנבחר, כי דמה בלבבו בגדל גאנתו וזדון לבבו שקמו שפא בדעתו וחכמתו להמציא כלי זאת הנפלאה, כן הוא יכול לעלות על במתי עב לדמות בדעתו סברות על אל עליון יתברך. אוי להם, אוי לחכמתם הרעה והמה בוערים ולא יודעים כי גם זאת מאת ה' צבאות יצאה שהגיע העת שתיצא כלי כזאת לעולם, על - כן שלח בדעתם זאת שיבואו על חכמה ותחבולה זאת להמציא הפלי זאת, כי הם כגרזן ביד החוצב בו ולא הנה להם להתגאות על - ידי זה ולבא לידי כפירות בה' ובתורתו ובעמו על - ידי זה, אשר על - ידי זה נהפך הגלגל עליהם ונעקרו על - ידי חכמתן של עצמן דיקא כנזכר לעיל, על - כן העצות והחכמות של העולם שאינם פועלים על - ידי אלו העצות להתקרב להשם יתברך לזכות לחיים נצחיים אלו העצות אינם עצות כלל, מפל שפן וכל שפן כשמתרחקים על - ידי אלו העצות מהשם יתברך, רחמנא לצלו, שבנדאי אלו העצות אינם נקראים בשם

עצות כָּלל וְעַל עֲצוֹת כָּאֵלוֹ נֹאמֵר (דְּבָרִים לב), כִּי גוֹי אֲבָד עֲצוֹת
 הַמָּה. וַיִּכְתִּיב, אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לִנְגַד ה'. הֵינּוּ כִּשְׁהוּא
 נִגַּד ה' שְׂאֵין מִגִּיעַ מִזֵּאת הַחֲכָמָה וְהַעֲצָה לְהִתְקַרֵּב לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ,
 אֵין נִקְרָא בְּשֵׁם חֲכָמָה וְעֲצָה כָּלל וְכִנְזֹכֵר לַעִיל. כִּי מִי שֶׁהוּא חָכֵם
 אֲמַתִּי וְרוֹצֵה לִישֵׁב דְּעֵתוֹ בְּאַמֶּת וְלְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ וְעַל תְּכֵלִיתוֹ
 בְּאַמֶּת וְאֵינוֹ רוֹצֵה לְהִטְעוֹת אֶת עֲצָמוֹ, בְּנֹדָאֵי רֵאוּי לוֹ שִׁיחֲשֵׁב רַק
 תַּחֲבוּלוֹת וְעֲצוֹת אֵינְךָ לְהַנְצִיל מִן הַשְּׂאוּל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתָיו, כִּי זֶה
 רוֹאֶה כָּל אָדָם, מִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁהוּא חָכֵם קֶצֶת גְּדֹל גְּנוּת זֶה הָעוֹלָם
 שֶׁהוּא מְלֵא יְגוֹנוֹת וְכָל יָמָיו כְּעַס וּמְכֹאֲבִים וְאֵין שׁוֹם אָדָם בְּעוֹלָם
 שִׁיחִיָּה לוֹ נַחַת וְטוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם הַמֵּר הַמְּלֵא יְסוּרִים מִתַּחֲלָה וְעַד
 סוּף שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְבַאֵר בְּכֵתֵב, וְגַם אֵין צֶרֶךְ לְבַאֵר לְמִי שִׁישׁ לוֹ מִחַ
 בְּקִדְקִדּוֹ קֶצֶת. וְסוּף הָאָדָם לָמוּת. וּמָה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ
 וְכִנְזֹכֵר לַעִיל וְכוּי, וְעַל - כֵּן בְּנֹדָאֵי הִיָּה רֵאוּי לְכָל הַחֲכָמִים שִׁישׁ לָהֶם
 שֶׁכָּל גְּדוֹל אֶפְלוֹ לְחֲכָמֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם שִׁיִּתְקַבְּצוּ בָּלָם יַחַד וַיִּחְשְׁבוּ
 מִחֲשֻׁבוֹת חֲכָמוֹת וְתַחֲבוּלוֹת בְּדֶרֶךְ הָאַמֶּת לְאַמְתוֹ מֵהוּ הַתְּכֵלִית שֶׁל
 זֶה הָעוֹלָם וּבִשְׁבִיל מָה נִבְרָא הָאָדָם וּלְבִלּוֹת יָמִים וְשָׁנִים עַל זֶה כְּמוֹ
 שֶׁעָשָׂה אֲבֵרָהֶם אֲבִינוֹ וְכָל הָאֲבוֹת קִדְּם מִתֵּן תּוֹרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל
 שֶׁכֵּן אֲנַחְנוּ עִם קְדוֹשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּבֵר זְכִינוּ לְקַבֵּל הָעֲצוֹת
 הַקְּדוֹשׁוֹת בְּמָה לְזִכּוֹת לַחֲיֵי עוֹלָם, דְּהֵינּוּ עַל - יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה,
 עַל - יְדֵי תַרְנִיג עֲטִין דְּאוֹרְתָא, בְּנֹדָאֵי רֵאוּי לָנוּ לְשׁוֹם כָּל חֲכָמָתָנוּ
 וְדַעְתָּנוּ לְקִיָּם אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת לְלַמֵּד
 וּלְלַמֵּד, לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקִיָּם וְכוּי. כִּי זֵאת הַחֲכָמָה הַגְּדוֹלָה מִכָּל
 הַחֲכָמוֹת וְהַעֲצָה הָאַמֶּתִיּוֹת כִּשְׁזוֹכָה עַל - יְדֵי חֲכָמָתוֹ וְעֲצָתוֹ לְקִיָּם
 אֶת הַתּוֹרָה בַּפְּשִׁיטוֹת אֲשֶׁרֵי לוֹ. וְעַל - כֵּן הַתַּחֲלִיל דְּדוֹד הַמְּלֶכֶךְ, עָלְיוֹ
 הַשְּׁלוֹם, סִפְרוֹ, אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלְךְ בְּעֲצַת רְשָׁעִים. כִּי צְרִיכִין
 לְהִתְרַחֵק מֵעֲצַת רְשָׁעִים בְּתַכְלִית הַרְחוּק, כִּי כָּל עֲצָתָם לְהַרְעֵ אָף -
 עַל - כִּי שְׁלַפְעָמִים נִדְּמָה עֲצָתָם לְאֵיזָה חֲכָמָה, אֲבָל מֵאַחַר
 שֶׁאַחֲרִיתָהּ מְרָה כַּלְעֵנָה, כִּי אַחֲרִית רְשָׁעִים נִכְרַתָּה (תְּהִלִּים לז),
 בְּנֹדָאֵי צְרִיכִים לְבָרַח מֵאֵד מֵעֲצוֹת כָּאֵלוֹ כְּבוֹרַח מִן הָאֵשׁ. וְעַל - כֵּן
 מֵה שֶׁנִּחְשָׁב בְּשֵׁם עֲצָה הוּא כִּשְׁזוֹכִין לְעֲצָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת אֵינְךָ לְעַבֵּד

את ה' באמת ואיך ישוב מני חשך, כל אחד ואחד ממקום שגלגל
 לשם כדי להציל נפשם מני שחת לאור באור החיים זה נקרא בשם
 עצה באמת וזה בחינת כלליות התורה שנקרא בשם עצה, כמו
 שכתוב (משלי ח), לי עצה ותושיה. בחינת תרני"ג עטין דאורייתא.

**ועצה שלמה בעבודת ה' אי אפשר לזכות כי אם על - ידי
 הצדיקים אמתיים שבדור, שהם בחינת קדשי קדשים שאי
 אפשר לקבל מהם שום עצה כי אם על - ידי אמונה, הינו
 אמונת חכמים, כי ישראל נקראין קדש, כמו שכתוב, ואנשי
 קדש תהיו לי וכו'. והצדיק היא בחינת קדשי קדשים**

ג) ועצה שלמה בעבודת ה' אי אפשר לזכות כי אם על - ידי
 הצדיקים אמתיים שבדור, שהם בחינת קדשי קדשים שאי אפשר
 לקבל מהם שום עצה כי אם על - ידי אמונה, הינו אמונת חכמים,
 כי ישראל נקראין קדש, כמו שכתוב, ואנשי קדש תהיו לי וכו'.
 והצדיק היא בחינת קדשי קדשים, (כמבאר בהתורה הנ"ל), ומשם,
 מבחינת קדש קדשים, שהוא שכל הכולל, משם נמשך עקר תקון
 העצה השלמה שלא תהיה נחלקת לשתיים חס ושלום, כי חלקת
 העצה לשתיים נמשך מפגם עץ הדעת טוב ורע שהוא בעצמו פגם
 אמונת חכמים (כנזכר לעיל בדברינו הקודמים). כי עקר חלקת
 העצה הוא בעבודת ה' מה שמספקין לפעמים איך להתנהג וזה
 נמשך מפגם עץ הדעת טוב ורע שעל - ידי זה נתערב טוב ורע עד
 שאין יודעין להבחין בין טוב לרע. וכל אלו הספקות והבלבולים
 וחלקת העצה שיש בעבודת ה', כל זה הוא בחינת להט החרב
 המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים, כי אם לא היה אוכל אדם
 הראשון מעץ הדעת היה יודע הדרך הנכון איך להתדבק תמיד בה'
 ולכלל בחינת החיים, שזהו בחינת דרך עץ החיים. אך מחמת
 שחטא ואכל מעץ הדעת טוב ורע ונתגרש מגן עדן, על - כן שם ה'
 את להט החרב המתהפכת שמשם נמשכין כל ההפוכים והתמורות
 שמתהפכת דעתו ממחשבה למחשבה ומעצה לעצה, כי אין יודעין
 באיזה דרך להתקרב לעץ החיים לזכות לחיים נצחיים, כי הכל

חפצים ליראה את שמך, אך בכל יום יצרו מתגבר עליו ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו'. וכצפריים האחוזות בפח כהם יוקשים בני אדם, ובנדאי יש עצות בכל מקום שהוא אפלו אם הוא במקום שהוא גם שם יש עצות ותחבולות ודרכים איך לצאת משם, אבל אין אדם יודע את העצה הישרה בשלמות איך למלט נפשו מני שחת כי אם על - ידי אמונת חכמים. כי באמת העצה בשרשה הכל אחד, כי בשרש הכל הוא פלו טוב פלו אחד, כי שם אין שום רע כלל ושם אין שיך חלקת העצה פלו מאחר שפלו אחד פלו טוב, רק למטה במקום אחיזת עץ הדעת טוב ורע, משם נמשך חלקת העצה לשפתים, כי מאחר שיש טוב ורע נמצא שיש שני דברים וצריכין עצה לדבק עצמו בטוב ולהתרחק מהרע. ומחמת חטא אדם הראשון או כל אחד מחמת חטאיו ועוונותיו נתערב טוב ורע עד שאינו יודע להבחין בין הדרך הטוב להפך, כי יש דרך ישר לפני איש ואחריתו דרכי מות (משלי יד). ומשם נמשך חלקת העצה שאין יודעין לשות עצות בנפשו איך לצאת מן החשך שגלכד בו בעוונותיו ולשוב ממנות לחיים שזהו בחינת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים כנזכר לעיל, אבל הצדיק האמת שהוא בחינת קדשי קדשים, בחינת השכל העליון הפולל, שהוא שרש הכל ששם נמתק הכל, הוא יודע כל הדרכים וכל הנתיבות שבעמקי החשך, כי הוא ידע מה בחשכא וכו', כי שם בשרשו, הרע נתהפך לטוב וזדונות נתהפכין לזכיות ונכלל הכל באחד ושם העצה בשלמות גמור מאחר שלא התחילה עדין להחלק כלל. ועל - כן הוא יודע להמשיך משם עצות לכל אחד ואחד לפי מה שהוא לפי מקומו ושעתו ומדרגתו. וזהו בחינת מעלות התקרבות לצדיקים, כי צריכין דוקא להתקרב אליהם ואין די בספרים לבד, כי זה עקר בחינת תורה שבעל פה מה שמקבלין מפי צדיק האמת שהם דברים שלא נתן לכתב, כי אי אפשר לכתבו כלל, עכ"ל.

ענף ז'

ונעתיק כמה גרגרים מספר צפית לישועה - מאמר התוכחה

[הגהה - מאת חתן החפץ חיים הרב אהרן הכהן זכר צדיק לברכה, והדפיסו בסוף קונטרס צפית לישועה שהוציא לאור בתל אביב שנת תרפ"ט בחיי החפץ חיים, ועל כן מזכירו בברכת החיים אדמו"ח [אדוני מורי חמי] שליט"א].

פתיחה אדמו"ח (שליט"א) [זכר צדיק לברכה] היה אומר, שכשאדם רוצה להוכיח את חברו על איזה דבר שעשה שלא כהוגן, הן במילי דשמיא והן במילי דעלמא, הוא צריך להוכיחו בלשון רכה ובדברי נועם, ויזהר מאד שלא להביא את חברו לידי ניצוח, מפני שאם יוציא אותו על ידי תוכחתו מגדרו וכריחו להתעקש, אז חס ושלוש אין שכינה חשובה כנגדו, וכיון שבא לכלל ניצוח אז רצונו משחזר לעבור על כל זדון בשאט נפש ולא לשוב מפני שום דבר, הן מה ששייך למדת דרך ארץ והן מה שנוגע לחברו בנפשו.

ומפני שבזמן האחרון הולכת ונעשית מצות התוכחה לענין הדורש שימת לב וחריצות יותר ויותר (לפנים היתה על פי רוב התוכחה נשמעת רק על חטאים קלים והמוכיח היה נוהג להעיר את חברו בידידות על מה ששגג ודבריו היו נכנסים בלבו, אבל לא כן הדבר בזמננו, אשר המוכיח ומקבל התוכחה הם שני סוגי אנשים שונים, והדברים שעליהם צריכים להוכיח המה נזפי עוונות חס ושלוש, ויש בהם כדי להוציא את המוכיח מגדרו שידבר דברים קשים, ואז חס ושלוש יכולה תוכחה כזו להביא רק הפסד ולגרום שחברו יחטא עוד יותר). וכל בר דעת אינו יכול בימינו להשתמט ממצוה זו בטענה שהיא שייכת רק לרב ולראשי העדה, מפני שהיום כולם רואים בחוש שרב יכול להשפיע רק באופן כללי, אבל עיקר התוכחה כבר נכנסה לרשות הרבים, וכל יהודי חרד לדבר ה' יכול להשיג השפעה רבה בין קרוביו וידידיו, הן על הנהגתם בכלל והן בתקון הפרט. ודברי אמת של אדמו"ח שליט"א [זכר צדיק לברכה]

מה שאמר שמצות התוכחה צריכה לימוד, בימינו אנו על אחת כמה וכמה שהתוכחה צריכה לימוד ודעת איך להשתמש בה. על כן אמרתי לברר את ענין התוכחה מעט, ולהביא כמה דוגמאות מחכמינו זכרונם לברכה לדעת איך להתנהג בענינים שונים.

ספר צפית לישועה - מאמר התוכחה

סדר מצות תוכחה כהלכתה

מצות תוכחה היא מצות עשה מן התורה כדכתיב (ויקרא יט, יז) הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא. הכוונה של מצוה זו היא ענין ההטבה עם חברו ברוח, ההפך מלא תשנא וכו' וענפים של הרבה מצוות נכללות במצוה זו, כגון מצוה של ואהבת לרעך כמוך, וכי ימוך אחיך והחזקת בו, שמצוות ההחזקה בוכי ימוך ברוח היא לא פחות מאשר בוכי ימוך בגשם. צדק צדק תרדוף, ואין רדיפה יותר טובה אחר הצדק מאשר לשרש את החטא מהלב של השני.

ועל כן אם אדם רואה איך שחבירו עושה דבר שלא כשורה הוא מחוייב להוכיחו. ואין חילוק בענין התוכחה, בין שהוא איש קרובו או רחוק לו, בין איש פשוט לאיש נכבד. וכל הטענות הנשמעות היום מפי אנשים שונים, שאין אדם צריך להתערב בעניני חברו הפרטיים ומכל שכן בעניני איש שאינו מכירו כלל וכלל, ושזה כאילו נגד הנימוס ודרך ארץ, כל אלו הן בהבל יסודן. וזה דומה כמו שאחד היה אומר, איזו רשות יש לי לקיים מצוות פריקה עם אדם הרובץ תחת משאו והלא לא הכרתיו מעולם ולא נתתי לו אפילו שלום. מפני שבמקום שיש הטבה עם חבירו שם לא שייך נמוס חצוני מפני שזה למעלה מהנימוס. וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה (בבא מציעא לא) הוכח, אפילו מאה פעמים משמע. תוכיח, אין לי אלא רב לתלמיד, תלמיד לרב מניין, תלמוד לומר הוכח תוכיח. ואם כן אנו רואים שאפילו תלמיד לרב שהוא מחוייב בכבודו, הן על פי מצוות התורה והן על ידי מדת דרך ארץ, ואחד

מענייני הכבוד הוא שלא להתערב אפילו בתוך דברי רבו, ואף על פי כן התורה מחייבת אותנו להתערב בעניני רבו הפרטיים לאין שיעור, אפילו מאה פעמים.

צריך לחשוב תמיד על קדושת התורה ומצוותיה שאין להן תמורה

ויש אנשים שאינם מוצאים עוז בנפשם להוכיח את חבריהם בתקופתנו שירדה פלאים, ואומרים בלבם איך יכולים אנחנו ללכת בגדולות להוכיח את השני על דא ועל הא בזמן שהזלזול במצוות ה' וההפקרות כל כך מתרבים רחמנא ליצלן, ומתוך טענה זו המה מרשים לעצמם לחשות אפילו על עוונות גדולים הנעשים לעיניהם, והכל על ידי הטענה מה יש לעשות ולפעול בזמן הנורא. הזה. אבל מחשבות כאלו המטמטמות את נפש ישראל מלהתריע על העוון כבר אנו מוצאים בדור החורבן והנביא מקונן עליהם, אמרו חכמינו זכרונם לברכה (שבת קיט) אמר רב עמרם בריה דר"ש בר אבא אמר ר' חנינא לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו²³ זה את זה שנאמר (איכא א') היו שריה כאילים לא מצאו מרעה, מה איל זה ראשו של זה בצד זנבו של זה, אף ישראל שבאותו הדור כבשו פניהם בקרקע ולא הוכיחו זה את זה וכו' הרי שגם בדור החורבן היו בעלי התוכחה בבחינת ראשו של זה בצד זנבו של זה, שראו את עצמם מסובבים בפחיתות וחטא עד שנפלו ברוחם ולא הרהיבו בנפשם לבוא בטרוניא עם השני ולהעמידו על הדין והאמת. ועל כן מי שהוא בעל נפש איננו צריך ליפול לידי יאוש חס

(23) חתנו של רבינו החפץ חיים זכותו יגן עלינו סיפר: כי החפץ חיים בסוף ימיו רצה להדפיס עוד הפעם הספר שמירת הלשון, והתיישב שלא להדפיסו שאמר שראה שעל ידי ספרו היו אנשים שמנעו עצמם מלדבר באופן שמחויב לדבר ולהוכיח למכשילי הרבים וכו', (ועיין בספר חפץ חיים ובספר נדחי ישראל בהקדמה, ועוד), והבן עד היכן הדברים מגיעים.

ושלום ולכבוש את פניו בקרקע שעל עוון זה חרבה ירושלים תבנה ותכונן, אלא צריך לחשוב תמיד על קדושת התורה ומצוותיה שאין להן תמורה²⁴, וכי רבים וכן שלמים נאמנים לה' ולתורתו, וענינים קדושים ונשגבים מאד עומדים בתקופתנו על הפרק, זמן של חבלי משיח.

ובזכות מצוות התוכחה, יחיש השם יתברך את בנין עיר הקודש על תלה, כיון שעל ידי חטא זה נגרם חורבנה כן בתיקון עון זה ימהר ויחיש בנינה במהרה בימינו אמן כי מדה טובה מרובה ממדת פורעניות כידוע.

ומסיים בסוף הקונטרס בזה הלשון: כן הדבר בענינינו, מלפנים כשהיה כל אחד מישראל שורה במקום אבותיו, היה כל אחד מישראל נמשך אחר אבותיו שמקיימים את התורה, והזירוז של האבות לבניהם וכן תוכחת המוכיח היה רק ליפות כל מצוה שיעשו אותה בגדר השלימות בכונה לשם ה' ובזריזות ובשמחה, אבל היעלה על הדעת שיצטרך האב לזרז לבנו הגדול וכן המוכיח בשער שיניחו תפלין וכן שיקיימו מצות ציצית, והיה ללעג בפי הבריות אם יזכיר דבר זה. וכן כהאי גוונא בענייני האיסורים כגון שלא לעשות מלאכה ביום השבת או שלא לאכול מאכלות האסורות והקפת פאת הזקן וכדומה, לא היו צריכים כלל לדבר מזה ולהזהיר על עצם האיסור כי אם על פרטיהם. וכל זה היה מלפנים שכל אחד היה דר בתוך משפחתו והיתה ידיעת התורה מפורסמת מאד בישראל, אבל כעת שמצוי להיות נודד ממקומו ולבא למקום שנמצאים שם הרבה

24) כתב בספר שער יששכר מהגאון הקדוש ממונקאטש זכותו יגן עלינו, שזקינו הגאון הקדוש רבי משה לייב מסאסוב זכותו יגן עלינו אמר, שאין לו פנאי לעשות תשובה על חטאתיו מפני שצריך לעשות עוד מצוות ומעשים טובים, ומה יהי' אם יפסקו לו גיהנם על שלא עשה תשובה, אז יעבוד את השם יתברך בגיהנם, עד כאן תוכן דבריו, וכתב הגאון הקדוש ממונקאטש שראוים הדברים למי שאמרם.

הפרוצים בעיקרי הדת, ומצות התורה הפקר בעיניהם, ועלול להמשך אחריהם, וגם שכמה פעמים נוגע לו קיום התורה לפרנסתו דהיינו שבא למקום שאם לא יטעום ממאכלם האסור יגרשוהו מביתם ולא יקנו ממנו דבר, וכן אם לא יתרצה לעשות עמהם ביום השבת לא יקבלוהו לבתי החרושת אף בחול, וכן אם לא יגלח פאת זקנו כמותם יהיה ללעג ולבוז בעיניהם כל היום. ואם לא ידע גודל חיוב כל מצוה ומצוה וגודל שכר המקיימה ועונש המבטלה, וכן לענין איסורים אם לא ידע חומר כל איסור ואיסור, בודאי עלול להכשל ולעבור עליהם.

ועל כן מוטל כיום על כל אב ללמד לבנו גודל החיוב של קיום המצות וגם פרטי הלכותיהן, וכהאי גוונא בענייני אסורים לידע גודל חומר כל איסור ואיסור וגודל עונשם, וכן על המוכיחים יש חוב קדוש כיום להזהיר להעם על עקרי הדת וחומר כל האיסורים וכנזכר לעיל. וכן בכל חבורה שלומדים תורה בכנופיא, מצוה על מוריהם להגדיל ולהרחיב בעיניהם כל העניינים הנזכר לעיל, ובפרט לענין שמירת שבת ומאכלות האסורות שלא להכשל בהם.

ענת ח'

ביאור הענין איך שמודדים בשמים חשיבות של צדיקים קדושים ובפרט בענין מעלת "ורבים השיב בתוכחות על עון", שהמזכה את הרבים להחזירם בתשובה הוא ה"יחסן" הכי גדול בשמים.

בספר ישמח משה על תני"ך בהקדמה (קונטרס תהלה למשה דף י"א עמוד ב'), וזה לשון קדשו:

מבואר בזוהר תרומה דף קכ"ח עמוד ב', ההוא זכאה בעי למרדף בתר חייבא וכו' בגין דיתחשב עליי כאילו הוא ברא לי,

ודאי איהו שבחא דיסתלק ביי יקרא דקודשא בריך הוא יתיר משבחא אחרא וכו', ועל דא כתיב באהרן ורבים השיב מעון, וכתוב בריתי היתה אתו החיים והשלום. ועיין שם בדף קכ"ט עמוד א' כמה הפליגו שם כמה גדולים זכות הצדיקים שמחזירים רשעים בתשובה.

וכן שמעתי מאדוני מורי חמי זכרונו לברכה, אשר סיפר לו מוזלל"ה, איך שפעם אחת נפגשו בעולם העליון רש"י זכרונו לברכה עם הרב הקדוש ר' איציקל מדראהאביטש, ושאל רש"י זכרונו לברכה [מאת] ר' איציקל, איזה זכות ומצוה יש לו לבנו הרב הקדוש ר' מיכל המגיד מישרים מזלאטשוב מה ששומע שמרעישין בכל העולמות עם בנו הרב הנזכר לעיל. והשיב לו ר' איציקל הנזכר לעיל, איך שלומד תורה לשמה. ולא נתקררה דעתו של רש"י זכרונו לברכה. ואמר לו עוד, שבנו הרבה לסגף את עצמו בתעניתים וסיגופים, וגם בזה לא נתקררה דעתו הקדושה. ואמר לו עוד, אשר הרבה בגמילות חסדים וצדקה ופיזר נתן לאביונים וכדומה, ועוד לא נתקררה דעתו.

שוב אמר לו שרבים השיב מעון ועשה הרבה בעלי תשובה בעולם, ובזה נחה ושקטה דעתו של רש"י זכרונו לברכה, ונחה דעתו הקדושה מה שמרעישים אתו כל הפמליא של מעלה, עד כאן.

דברי הועד

בעזרת השם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה שבאסיפת אברכי כוללים מאוד חשובים יודע תורה ובעלי מסירת נפש שקבלו עליהם העולם להחזיר בתשובה שלימה לכל אחד ואחד מישראל. וכמו כן אנו מבקשים מכל קהלה נאה כמו שהיא להצטרף עמנו לעשות חיל לה' ולתורתו בכח רבים היפה, ופונים אנו לכל יראי ה' להשתתף בפעולות האלו, להדפיס מהקונטריסים הללו לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל.

ובטוחים אנו בחסדי ה' וברחמי שמים שבעזרת השם יתברך שמו יעלה בידנו לפעול גדולות ונצורות על ידי הדפסת הספרים והגליונות האלו שיגיע לכל אחינו בני ישראל בגולה ובתפוצות. ואמת ה' לעולם אגיד ושומרי הבטחתו אשר הבטיח על ידי דוד עבדו, רגלי חסידיו ישמור, ובו בטחנו, כה יעשה עמנו, והבא ליטהר מסייעין אותו.

עורו נא התעוררו נא קומו נא השתתפו בפעולות הועד, ובכן נזכה למאמר הפייט הקדוש "ראשון הוא לכם וכו' להתקדש בתוככם בביאת גואל צדק במהרה בימינו, וכימי צאתינו מארץ מצרים נראה נפלאות בישועות הניבאות אכ"ר.

המערכת

ירחון שבועי – ותשובה יומית

בעניני התשובה ואמונה בשכר ועונש

כולל גודל ענין הלימוד של עניני תשובה ואמונה
בשכר ועונש, והעונשים הגדולים אשר מענישים
את האדם בעולם הזה ובעולם העליון על כל עבירה
ועבירה, עניני יראת השם ואהבת השם

**התשובה ואמונה בשכר ועונש הוא
אחת מיסודות הגדולות בקדושת
ישראל ובטהרתן**

יוצא לאור

בהשתתפות עוסקי בצרכי ציבור
לשם שמים בלבד

שהקדוש ברוך הוא משלם שכרם

הקונטרס הזה נדפס לזכות את הרבים, ונחלק
בחינם לכל דורש ומבקש, והרשות נתונה לכל מי
שברצונו להדפיס הגליון הזה או חלקים מזה בכל
לשון ובכל מדינה ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת
שמים.